

SZAKDOLGOZAT

Borturizmus vizsgálata az Etyek-Budai és Wachau borvidéken

Takács Bernadett

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Vidékfejlesztési és Fenntartható Gazdaság Intézet
Vidékfejlesztési agrármérnök alapszak
levelező tagozat

Belső konzulens: dr. Pallás Edit Ilona
egyetemi docens

Belső konzulens
intézete/tanszéke: Vidékfejlesztési és
Fenntartható Gazdaság
Intézet, Fenntartható
Turizmus Tanszék

Készítette: Takács Bernadett

Szent István Campus

2024

1.	BEVEZETÉS.....	1
1.1.	Bevezetés, a téma aktualitása	1
1.2.	Célok	1
1.3.	Hipotézisek	2
2.	Szakirodalmi áttekintés	2
2.1	A vidékfejlesztés és turizmus	2
2.2	Turizmus	5
2.2	Borturizmus	6
2.3.	A magyar borturizmus jelenlegi helyzete	8
2.4.	Az Etyek-budai borvidék bemutatása	12
2.4.1.	Az Etyek-budai borvidék földrajzi elhelyezkedése, éghajlata.....	12
2.4.2.	Az Etyek-budai borvidék geológiája, talajadottságai.....	13
2.4.3.	Az Etyek-budai borvidék történelme	13
2.4.4.	Az Etyek-budai borvidék szőlőtermesztésének és borkészítésének helyzete napjainkban	15
2.4.5.	Az Etyek-budai borvidék borturizmusa és egyéb turisztikai attrakciói	16
2.5.	Wachau borvidék bemutatása.....	22
2.5.1	A Wachau borvidék földrajzi elhelyezkedése, éghajlata	22
2.5.2	A Wachau borvidék geológiája, talajadottságai	23
2.5.3	Wachau borvidék történelme	23
2.5.4	Wachau szőlőtermesztésének és borkészítésének helyzete napjainkban	24
2.5.5	Wachau borturizmusa és egyéb turisztikai attrakciói.....	26
3.	Anyag és módszer.....	28
4.	Eredmények és értékelésük	30
4.1.	SWOT elemzés	30
4.2.	Termelői mélyinterjú.....	34

4.3. Fogasztói kérdőív eredményei	39
5. Következtetések, javaslatok	52
6. Összefoglalás	55
Irodalomjegyzék.....	56
Ábrajegyzék	59
Táblázat.....	60
Mellékletek	61

1. BEVEZETÉS

1.1. Bevezetés, a téma aktualitása

A szőlő és a bor számos komplex és fontos szerepet játszik az emberi létezés számos területén. Számtalanszor hallható, hogy a bor a kapcsolatok motorja, a kultúránk szerves része. A tudomány által bizonyított pozitív élettani hatásai alapján pedig egyre inkább az egészséges, kiegyensúlyozott életmód mindennapi velejárójává válik. A zsidó-keresztény vallásikörben betöltött szakrális szerepét sem kell senkinek bemutatni. Mint az agrár-és élelmiszer ágazat fontos szereplője, terméke a közvetlen gazdasági haszna sem elhanyagolható.

Az élelmiszer ágazatban betöltött jelentőségét a mindennapi munkavégzésem során testközelből érzem, mivel közel öt éve foglalkozom a kereskedelem területén hazai és külföldi borokkal. Az évek során tapasztalatot szereztem több borkereskedelmi vállalatnál és hazai borászatnál. Jelenleg is egy etyeki borászatot képviselek több piaci szegmensben. A szakdolgozatom téma választását a fentiek inspirálták.

Magyarországon is fontos szerepet tölt be a bor kulturális és gasztronómiai szempontból, valamint egy-egy borrégió attitűdjét, gazdasági fejlettségét is nagyban befolyásolja. Ezen szál mentén kapcsolódik a témaválasztásom a vidékfejlesztés agrármérnöki szakirányhoz.

A régió vagy település látványosságainak megtekintése mellett a helyi termelők által kínált termékek és szolgáltatások megvásárlásával segítik a vidék erősödését és jövedelmezőségét. A borturizmus, a turizmusnak olyan erős lába, amely kiemelt figyelmet érdemel és kap a mindenkori agrár és regionális politikától.

A témaválasztásom ezért esett egy régió borturizmusának vizsgálatára. A választott bortermelő régió pedig az Etyek-budai borvidék Etyeki körzete.

Az Etyeki körzet borturisztikai szemüvegén keresztül történt vizsgálata mellett egy szomszédos ország nagy piaci sikereket elérő borvidékét is vizsgálom hasonló szempontok szerint. Az ausztriai Wachau borvidék nemcsak a szintén közép-európai kultúrkör, a relatív közeli földrajzi elhelyezkedés kapcsán hasonló, hanem a készült borok stílusa is könnyen összevethető. (lendületes, feszes savú, esetenként érlelésre alkalmas fehérborok.)

1.2. Célok

Témaválasztásomkor és hipotéziseim felállításakor a következő célokat tűztem ki.

1. táblázat Célok,

(forrás: saját szerkesztés)

C1: Feltárni az Etyek-budai borvidék etyeki körzetének borturisztikai adottságait, jelenlegi helyzetét és fejlődési lehetőségeit.
C2: Megvizsgálni, hogy az etyeki bor és az Etyek-budai borvidék etyeki körzetét, mint turisztikai célpont egyformán ismert és népszerű-e a borfogyasztók számára.
C2: Összehasonlításként a borturizmusáról is híres Wachau Borvidék borturisztikai adottságait, jelenlegi helyzetét vizsgálni.
C3: Fejlesztési javaslatokat tenni, amellyel magasabb szintre kerülhet Etyek-budai borvidék etyeki körzetének borturisztikai vonzereje.

A céljaim eléréséhez a következő hipotézisek vizsgálatát tartottam szükségesnek.

1.3. Hipotézisek

2. táblázat Hipotézisek,

(forrás: saját szerkesztés)

H1: Magyarországon fontos szerepet játszik a turizmus ágazaton belül a borturizmus, vagyis a borturizmus releváns és komoly jövedelemtermelő területe a turizmusnak.
H2: Az Etyek-budai Borvidék borai ismertek és kedveltek a borfogyasztók körében.
H3: Az Etyek-budai Borvidék etyeki körzete ismert és forgalmas borturisztikai desztináció a turisták körében. A helyi bortermelők bevételeinek jelentős hányada (25%) származik a pincehelyi értékesítésből, vagyis a borturizmusból
H4: Az Etyek-budai Borvidék etyeki körzetének turisztikai szolgáltatásai jól koordináltak, megfelelő minőségűek és jól kihasználtak.

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1 A vidékfejlesztés és turizmus

A vidékfejlesztés Kende (2016) megfogalmazása szerint nem más, mint az agrárgazdaság krónikus strukturális problémáira (kisméretű, alacsony jövedelmű gazdaságok; az alternatív foglalkoztatási lehetőségek hiánya; a vidékről történő állandó elvándorlás stb.) adott válasz, azok távlatos megoldására törekedve. A vidékfejlesztés célja a vidéki térségek gazdasági, környezeti és társadalmi funkciói ellátásának előmozdítása.

A vidékfejlesztés tudatos emberi tevékenységek folyamatai, amelyek a vidéki területek gazdasági fejlődését, a vidéki területen élők életszínvonalát és elvándorlásuk visszaszorítását, a természeti erőforrások megőrzését, a foglalkoztatottsági színvonal javulását szolgálják. Hasonló gondolatokat fogalmaz meg Rechnitzer János és Smahó Melinda a Területi politika című művükben. (Rechnitzer és Smahó, 2016)

A vidékfejlesztés a vidéki térségek változásában jelentkező tudatos, tervezett beavatkozásként értelmezhető. A beavatkozás mögötti érdekek lehetnek lokálisak (helyiek), melynek értelmében az adott vidéki térségekben élők életlehetőségeinek javítása a cél. Lehetnek regionálisak, ha egy nagyobb térség erőforrásainak hatékonyabb hasznosítását tarja legfontosabb céljának és lehetnek globálisak, ha a globális környezeti egyensúly megőrzését tűzi ki kiemeltebb céljának. (G.Fekete, 2013)

„Videkfejlesztésnek tekintjük mindazokat a gazdasági, szociális, kulturális és ökológiai tényezőket a fejlesztését, amelyek az adott térség gazdasági és kulturális színvonalának emelésén, az ott élők életszínvonalának (életminőségének) a javításán keresztül az egész nemzet fejlődését szolgálják úgy, hogy egyidejűleg megőrzik és védik a természeti erőforrásokat, a környezetet, a tájat, valamint a helyi kulturális örökséget” (Buday-Sántha, 2011:16).

A vidékfejlesztés három kiemelt céljaként a versenyképességet, a fenntarthatóságot és a kohéziós erőt fontos kiemelni.

Az elmúlt időszakban, hazánkban is felértékelődött a vidékfejlesztési politika és egyre többen érdeklődnek a vidékgazdaság iránt, amely a vidékfejlesztés gazdasági alapjait biztosítja. (Magda és Marselek, 2010)

A vidékfejlesztés problémaköre Magyarországon az utóbbi években, évtizedekben került előtérbe, nem utolsósorban annak hatására, hogy az OECD és az Európai Unió is kiemelt fontosságot tulajdonít a vidéki értékek megőrzésének. Az alapvető tennivalók a vidékfejlesztésben hazánkban is hasonlóak az Európai Unióéhoz, nevezetesen a vidéki lakosság el- illetve megtartása érdekében a vidéken élők jövedelmi viszonyain, szociális helyzetén kell javítani, ez utóbbi alatt értve a természeti kulturális, valamint az épített környezetet is. Az utóbbi években a vidékfejlesztés egyre inkább központi szerepet tölt be a fejlett országok gazdaság-politikájában is. A vidék meghatározásából következik, hogy a vidékfejlesztés tág térbeli kiterjesztés, mely magában foglalja a tanyák, a falvak és a kisvárosok fejlesztését, beleértve a vidéki térségekben folytatott gazdasági tevékenységeket, a foglalkoztatási és keresleti

viszonyok javítását, a települési (lakossági) és termelő infrastruktúrát, az élő és épített környezet értékeinek megóvását és a vidéki közösségek fejlesztését. A vidékfejlesztés így az ország területének mintegy 95%-át érinti. (Oláh, 2003)

A Cork-i nyilatkozat 1996-ban tíz pontban foglalta össze a vidékfejlesztés máig is legfontosabb elemeit, összefüggéseit, melyek a következők:

1. A vidék előtérbe helyezése (életfeltételek javítása, elvándorlás visszaszorítása).
2. A programokban integrált, multiszektorális megközelítése szükséges, a fejlesztési programok gazdasági és társadalmi komplexitásának biztosítása fontos
3. A több lábbon állás elvének követése a vidékfejlesztésben
4. Fenntarthatóság követése. A vidékpolitikának támogatnia kell az európai vidék értékeinek (szépség, otthonosság, természeti erőforrások, biodiverzitás, kulturális sajátosságok) megőrzését, megtartását.
5. Szubszidiaritás elve: a döntéshozatal legyen annyira decentralizált amennyire csak lehetséges, érvényesüljön a partnerségi és együttműködési alapelv.
6. Egyszerűsítés: a jogi szabályozás legyen egyszerűbb, könnyebben átlátható.
7. Programozás: a különböző programokat (vertikálisan és horizontálisan) össze kell hangolni, ezzel nagyobb hatást lehet elérni.
8. Finanszírozás: a finanszírozásban a különböző szektorok, a központi és a helyi források, valamint pénzügyi szolgáltatók közötti forráskoordináció megteremtése.
9. Irányítás: a regionális és helyi közigazgatás (hatalom) és irányítás hatékonysága technikai segítséggel, partnerséggel, tapasztalatcserékkel és más eszközökkel növelhető.
10. Értékelés, nyomon-követés: a monitoring megszervezését, valamint az értékelés és az elemzés társadalmi kontrollját meg kell teremteni. (Egri és Kőszegi, 2016)

A vidékfejlesztés alapvető kihívása a vidéki népesség helyben tartása, vonzó élettér és munkakörülmények létrehozása a helyi erőforrások átgondolt, integrált és fenntartható hasznosításával. A gazdasági potenciál mellett a vidékfejlesztés legfontosabb erőforrása az egészséges, önszerveződő helyi közösség. (Poór, 2017)

A turizmus és a turizmushoz köthető szatellit iparágak egyértelműen hozzájárulnak egy adott vidék, régió általános gazdasági, infrastrukturális fejlődéséhez, és a magasabb általános magasabb életszínvonal kialakulásához. Dolgozatom a turizmus fogalmi meghatározásával folytatom.

2.2 Turizmus

A turizmus az emberi társadalmak azon tevékenysége, amely alapvető hatást gyakorol az egyes nemzetek társadalmi, gazdasági, kulturális életére, a társadalmi kapcsolatokra, a szabadság kiteljesedésére, az emberek életminőségére. (Kardos, 2011)

A turizmus az egyén számára környezetváltozással járó élményszerzés, amely során különböző szolgáltatásokat vesz igénybe. (Michalkó, 2016)

Az 1989-ben Hágában elfogadott fogalom szerint a turizmus azon cselekvések folyamata, amelyek az emberek minden olyan szabad helyváltoztatását jelenti, mely az állandó lakó- és munkahelyen kívülre irányul, továbbá jelenti azt a szolgáltatási intézményrendszert is, melyet az e helyváltoztatáshoz kapcsolódó szükségletek kielégítése céljából hoztak létre. A turisztikai látogatás során a vásárlói erő átcsoportosulásai figyelhetők meg, hiszen a vendégek látogatásaik során a saját jövedelmei szintjeiken helyi árucikkeket és szolgáltatásokat tudnak megvásárolni. A felkeresett desztinációk természeti adottságai szintén fontos szerepet töltenek be, hogy vonzzák a turistákat egy-egy helyre. (Jandala, 2016)

Az élmény napjaink turizmusának kulcsfontosságú tényezője, amelynek átélése, illetve annak reménye alapvető szerepet tölt be a turisztikai kereslet kialakulásában. Az élménylelektan az egyéni, szubjektív élményeket állítja a pszichológiai kutatások középpontjába, ezzel szemben a viselkedés-lelektan az ingereket és az arra adott feleletek kapcsolatára fókuszál. Feltételezhető, hogy napjaink turistáinak csak igen kis százaléka válik az arisztotelészi értelemben vett katarzis részesévé, az élményt ennek ellenére sem nevezhetjük az észlelés mindennapi leképezésének, nem egy egyszerű megtapasztalás, hanem valaminek a mélyebb átélése. Az élmény jelentős mértékben függ a szocializációtól, az egzisztenciális körülményektől, az intelligenciától és műveltségtől is. Az ember életének vannak olyan ritka pillanatai, amikor vágyai, érzései és gondolatai tökéletes összhangba kerülnek egymással, vagyis a tudata harmonizáló élményekkel töltődik fel. Ezeket a nem mindennapi élményeket nevezi Csíkszentmihályi Mihály, amerikai pszichológusprofesszor áramlatélményeknek, „flow”-knak. (Michalkó, 2016)

A turizmus rendszere (kereslet – kínálat – közvetítő szektor – környezet) a kutatások irányultságában is visszatükröződik. A keresletet, vagyis az utazókat célzó vizsgálatok között kiemelt szerepet játszanak az imázs- és márkavizsgálatok, a döntéshozatal és a motivációt feltáró elemzések, az utazási aktivitások (például turisztikai termékek) vizsgálata és a desztinációban tartózkodó vendégek elégedettsége. (Lőrincz és Sulyok, 2017)

A turizmus típusai szerint két nagy csoport különböztethető meg, a szabadidős és üzletit turizmus. A szabadidős ágazaton belül elhatárolunk üdülő, egészség, esemény és látogatói turizmust. Az esemény turizmuson belül kiemelném a borturizmus szerepét. (Jandala, 2016)

2.2 Borturizmus

A turizmus, a turisztikai célpontok elválaszthatatlanok a táji adottságoktól. Ezek többsége valamilyen formában kötődik a tájhoz, hiszen a látvány, a tájhasználatok összekapcsolódnak azokkal az értékekkel, amelyek miatt a turisták az adott területet felkeresik. A borturizmus esetében erőforrásként tekinthetünk a kulturális értékekre, a helyi identitástudatra, az előállított termékekre, az évszázadokon keresztül kialakult infrastruktúrára, a helyi lakosságra és nem utolsósorban a tájképre (Sallay et al. 2010). (Mikházi et al., 2018)

„A borturizmusra alkalmazott – egyik legszélesebb körben használt – definíciót a ’90-es évek közepén fejlesztették ki és alapvetően a fogyasztás orientált borturizmust úgy definiálják, mint a szőlőültetvények, borászatok, borfesztiválok és borbemutatók szervezett látogatását, melynek fő célkitűzése a borkóstolás vagy a borászattal kapcsolatos egyéb tevékenységek megtapasztalása és mely szervesen kapcsolódik a szőlőbor termő vidék felkereséséhez; ez a tevékenység a látogatók elsődleges motivációja”. (Dr. Könyves Erika in (Hajdú et al., 2009), 2015) (az elején: Könyves Erika a definíciót használja Máté-Szabó is, de ide sorol, minden olyan turisztikai aktivitást, amely egy vagy többnapos tartózkodás során borászatlátogatást, borturisztikai szolgáltatások igénybevételét jelenti, akkor is, ha a látogató elsődleges utazási motivációja nem a borhoz kapcsolódik. (Máté és Szabó, 2011)

Ezt a gondolatot szövi tovább Jandala, amikor a bort, mint a vidék történelmét, kulturális és gasztronómiai jellegzetességeit összekapcsoló terméknek írja le, amely a térségben történő eseményekre, folyamatokra irányítja a figyelmet (Jandala, 2016)

A borturizmus sokrétű fogalom, a pincelátogatástól és borkóstolástól a szüreti eseményekig, borfesztiválokig sok eleme van. Napjainkban a turizmus egyik dinamikusan fejlődő területe a kisebb, speciális turizmus-ágak közül. Ennek okai: a minőségi bor fogyasztásának erősödő tendenciája, a hazai bortermelés családi pincészetekhez való kötődése, a minőségi bortermelés előtérbe kerülése, a borok, borokkal kapcsolatos kérdések ismeretének társasági divatja. A termőhelyen, vagy akár egy borfesztiválon történő borkóstolás számos más

turisztikai tevékenységgel könnyen összeköthető: lehet kirándulni, a vidéket, a vidéki embereket, a tradicionális falusi életet megismerni, hagyományos gasztronómiai élményeket szerezni, kóstolás előtt egy érdekes kisvárosban sétálni, kóstolás után egy fürdőt meglátogatni. (Michalkó és mtsai., 2012)

Várhelyi kiemeli, hogy az egyes borfajták különböző helyeken és különböző természeti adottságok mellett készülnek. Ez a természeti sokszínűség segíti a borturizmust, hiszen a termőhelyek sajátosságai nagy jelentőséggel bírnak, és a bor termőhelye a bort szerető turisták számára turisztikai vonzerőnek számít. Különösen igaz ez, ha a termőhely:

- híres, jó boroknak a termelési helye,
 - szép természeti környezetben található,
 - hagyományosan érintetlen, vagy a turizmus igényei szerint fejlesztett infrastruktúra található ott (például látványpince, borvendéglő),
 - ismert borász várja a vendégeket,
- érdekes eseményeket szerveznek (ezek közül értelemszerűen az egyik legérdekesebb maga a szüret és a szürethez kapcsolódó programok. (Várhelyi, 2012)

A borturizmus napjainkra komplex szolgáltatássá nőtte ki magát, melynek központjában természetesen a bor, borvidék és ezek különböző megjelenési formái állnak. (Pallás, 2016)

Watchler tovább lép a borturizmus lokális fontosságának hangsúlyozásán, véleménye szerint a magyar bor reklámozásának egyik leghatékonyabb formája éppen a turizmus lehet. A borturizmus lehetővé teszi a helyi borászati termékek bemutatását és eladását. Az adott termelőüzemnél, pincében történik a borbemutató, borkóstolás és az ehhez kapcsolódó vendéglátás. Igény esetén borértékesítés is történhet. A márka bevéssés után következhet, hogy a borturista később a klasszikus borbeszerző helyeken keresni fogja a megismert borokat. (Watchler, 2000)

A borturizmust formáló fontos szerveződések a borutak.

A borút fogalma tágabb programmal és lehetőséggel szolgál, mint a borturizmus. (Tarján-Törökné Kiss, 2015)

A borutak összefüggnek a borkultúrával, településeket és térségeket összekötő helyi terméken alapuló tematikus utaknak tekinthetők.

A program során bemutatásra kerülhetnek a körzet természeti értékei, műemlékei, települési tradíciói és egyéb nevezetességei. A borutakat szervezhetik magánszemélyek, vállalkozások, önkormányzatok, melyek a turizmusban és borértékesítésben érdekeltek.

A Borutak Európai Tanácsa (CERV) figyelemmel a kontinensen több évtizedes hagyományokkal rendelkező borutakra a következő típusaikat határozta meg:

- Nyitott borút, borkóstolóhelyek laza hálózata. Borkóstolásra és étkezésre, vendéglátásra felkészült egységek, egy idegenforgalmi régióban.
- Tematikus borút. Ebben a borkóstolóhelyek speciális programokkal egészülnek ki. Leggyakrabban kultúra, természet (különleges értékekkel rendelkező védett terület), gasztronómia kapcsolódik hozzájuk.
- Klasszikus borút. Konkrét bejárható útvonal, „borkörút”, ahol minősített borkínáló- és eladóhelyek, vendéglők, szálláshelyek, látnivalók, valamint programok várják a turistákat.

„A borút a falusi turizmus kínálatát egy csomagban integrálja, ami bemutatja a térség falusi, turisztikai jellemzőit.” (Csizmadia et al 2012, Horváth, Darabos, 2016)

A borturista helyváltoztatásának elsődleges motivációja a szőlészet-borászathoz kapcsolódik. Emellett megtekint és igénybe vesz minden olyan szolgáltatást, amely nem kapcsolódik a borhoz, de alapvetően minden turista számára érdekes lehet. A cél, hogy a turista jól érezze magát, igényeit maximálisan kielégítse és új, nem elvárt pozitív élményekkel is gazdagodjon. A trendek és a stratégiák eltérőek a világ borturisztikai piacán, ennek oka, hogy minden desztinációnak eltérőek az adottságai, eltérőek az értékrendjei. A hatékonyságot és az ismertséget minden szereplő szeretné elérni és fenntartani. Ez egy nagy verseny a fogyasztók meggyőzésében, náluk költse el megtakarított jövedelmét. A közös cél: Élményt minden szegmensnek, kiemelve ezek közül a biztos, hosszú távon is fenntartható elsődleges célcsoportokat. (Szakál, 2018)

Összességében a borturizmus kiváló lehetőséget nyújt mind a borrajongók, mind az alkalmi utazók számára, hogy felfedezzék a borkészítés művészetét és tudományát, miközben élvezhetik a bortermelő adta lehetőségeket.

2.3. A magyar borturizmus jelenlegi helyzete

A haza borturizmus és ezzel kapcsolatosan a borfogyasztás legfrissebb felmérését a Turisztikai Marketingkommunikációs Ügynökség Nonprofit Zrt. részére a New Land Media

Kft. megbízásából a Századvég Közéleti Tudásközpont Alapítvány készítette 2021-ben. Ebben a tanulmányban olvashatjuk, hogy ötféle motiváció különíthető el a borturizmussal kapcsolatban.

Elsőként említhető a felfedezés vágya.

Akik amúgy is többen túráznak, kirándulnak és jobban érdeklődnek a magyar vidék látványosságai iránt, nyitottabbak a borturizmus iránt is. Fontos a turisták számára az élmények saját felfedezése, amikor úgy érezhetik, hogy ezt csak ők és csak itt és most élhetik át.

Másodikként említhető a tanulás.

Sokakban él az igény, hogy jobban megismerjék a fogyasztott borokat és szívesen mennek el abba a pincészetbe, amelyiket már borain keresztül ismerősnek tekintenek. Továbbá a fogyasztó nemcsak meghallgatni szeretné, hanem maga is szeretné előadni ismerőseinek.

Nem elhanyagolható szempont a társaság.

A társaság amelyik szeret közösen borozni hajlamos lesz együtt felfedezni új lehetőségeket, és sokkal inkább társaságok, mintsem egyéni elhatározások állnak a bortúrák hátterében is.

Fontos motiváció az ismerősség

Az ismerős borász szakértő komoly előny és a legjobb élmény az, ha maga a tulajdonos mutatja be a bort. Az érzelmek miatt válik a bortúra emlékezetessé és az élmény hitelessé.

A sorban a természet – spontaneitás következik.

A leginkább emlékezetes borkóstolási élmények spontán látogatások során érik az embereket. Egy túra, vagy kirándulás alkalmával váratlanul egy borospincében találják magukat és a borász gazda büszkén kínálgatja borait, mesél róluk – tehát története lesz a kóstolt boroknak. A borozás élménye gyakran a természethez, szép tájhoz kötődik, és hozzátartozik a természetbe való kimozduláshoz.

A helyszín és a program is komoly motivációt jelent.

A borvidékek közül a három leggyakrabban meglátogatott a Villányi, a Szekszárdi és a Balaton-felvidéki terület. Egyes magyar borvidékekre sokkal inkább a szép tájak miatt jutnak el, mint a bor miatt. Ilyen a Balaton-felvidék, Villány, Eger és Mád környéke is. A Villányi és Szekszárdi borvidéket sokkal tudatosabban a bor miatt látogatják – de ide is inkább valamilyen esemény, vagy látványosság miatt mennek, amihez a borozás, kóstolás, mint délutáni/esti program jól illeszthető.

A bortúra főszereplője a borász, aki bevezeti a látogatókat a borkóstolás érzéki élményébe, történeteket tesz hozzá. borkóstolást. Az ideális helyszín valamilyen pince, hordók autentikus eszközök és bútorok között, sétálva, vagy egy asztalnál ülve. Rontja az élményt, ha tömegben találják magukat, mert nem borfesztiválra jönnek.

A bortúrákat elkerülő borfogyasztók szerint minden jó bor kapható palackozva óriási választékban. Őket a kíváncsiság csalná el a borvidékre, ha jókat hallanának róla vagy jókat tapasztalnának egy pincészet borairól.

A kutatók azokat tekintették borturistának, akik évente minimum egyszer részt vesznek első sorban borhoz köthető belföldi utazáson. A várakozásokkal ellentétben az 1050 főből 485 vallotta ezt magáról (46%),

A borturisták mindannyian utaznak évente belföldön, 92%-uk évente legalább 2-3 alkalommal, és 28%-a évente legalább hatszor. Az országos minta több mint fele legalább évente egyszer részt vesz olyan belföldi utazáson, ahol boros program is szerepel, 28% pedig többször is.

A borturisták leggyakrabban (47%) évente 2-3 alkalommal mennek első sorban borhoz köthető belföldi utazásra, ezt követte az évi egy alkalom (35%). A bortúrák elutasításának legfontosabb oka, amelyet a válaszadók közel fele megjelölt, hogy nem fogyaszt alkoholt. A második legfontosabb indok az volt, hogy magát a bort nem szereti. Természetesen vannak olyanok is, akiket egyszerűen nem érdekel a bortúra, vagy anyagi körülményeik miatt nem vennének részt ilyenben.

A boros utazásokat több napos programként képzelik el a fogyasztók, ami egyrészt lehetőség, másrészt feladat is a borászok számára, hiszen elegendő programot kell tudni biztosítani a pincészetnél, vagy a környéken. Egy ilyen utazás során gyakran több pincészetet is meglátogatnának a fogyasztók, tehát az is fontos kérdés, hogy miképpen kooperálnak egymással a borászatok.

Egerben jártak a legtöbben (az általános mintán 62%, a borturistáknál 69%), utazási célpontként pedig egyaránt a 4. helyen szerepelt. Villány a legtöbbször által preferált célpont (47% és 52%). Badacsonyi látogatottság és célpont szempontjából is a 3. az általános mintánál, 2. a borturistáknál. Tokaji top 3 helyezést ért el mindkét szempontból, mindkét csoportnál. A top 6 borvidék mögött alig van lemaradva a követő boly, például Szekszárd után (28% és 34% célpont 12. oldal szerint) Pannonhalma (26% és 32%), Balatonfüred-Csopak (25% és 29%) és Mátra (23% és 27%) következett mindkét csoportnál. Látható, hogy az Etyek-Budai borvidék nincs a gyakori célpontok között.

A legkevésbé preferált célpontok mindkét csoportban Tolna, Kunság és Csongrád.

Döntési szempontok

Mind a borvidék, mind a konkrét borászat kiválasztásánál viszonylag sok szempontot mérlegelnek a turisták. Legfontosabbak ezek közül:

a természeti látnivalók (52%)

a borok minősége (51%)

a kulturális látnivalók (43%)

a borvidék pincészetei (40%)

borvidéken rendezett boros esemény-borfesztivál (39%)

a borvidéken rendezett egyéb esemény-fesztivál (37%)

A borturistáknál, érhető módon a fontossági sorrend eltérő:

a borok (66%)

a borvidék pincészetei (57%)

a természeti látnivalók (53%)

a borvidéken rendezett boros eseményborfesztivál szerepelt

a kulturális látnivalók (44%) – vagyis a nem boros vonatkozású szempontok náluk is ugyanúgy fontosak.

A borászat kiválasztása esetén az általános mintánál a pincészet borai (54%), a pincészet, mint helyszín (pl. hangulat, vendégtér, kiegészítő szolgáltatások stb.) (46%), valamint a közeli szállás (42%) volt a három legfontosabb szempont, de a következő három is szorosan követte: a pincészet saját rendezvényei, étkezési lehetőség, illetve ajánlás (pl. ismerős, online blogok, fórumok).

A borturisták a pincészet borait kiemelkedő arányban jelölték meg (72%), amit a pincészet, mint helyszín (49%) és a pincészet rendezvényei (45%) követtek. Szorosan utána következett a közeli szállás (44%), a pincészet borászával/tulajdonosával való találkozás lehetősége (41%) és az ajánlás (38%).

A legfontosabb három szolgáltatás mindkét csoport esetében ugyanaz – csak a borturisták nagyobb arányban jelölték meg ezeket: vezetett pincetúra (58% és 68%), borász vagy sommelier, vagyis hozzáértő által vezetett borkóstoló (55% és 67%), pinceáron – a kereskedelmi árnál olcsóbban – történő vásárlás (55% és 62%). Ezeket követték mindkét csoport esetében a programok-rendezvények, saját étterem, valamint a saját szálláshely. Legkevesbé lényegesek a gyereksarok, biciklikölcsönző és az organikus borok-ételek.

A tanulmány még sok olyan információt közöl a borturisták attitűdjéről, amelyet hasznos lehet minden borászatnak megismerni. Ezek segíthetnek a turista létszámot és a vevőelégedettséget növelni.

2.4. Az Etyek-budai borvidék bemutatása

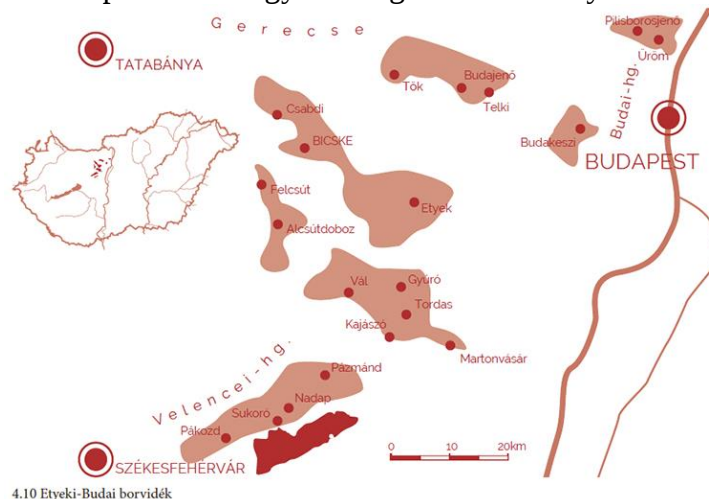
2.4.1. Az Etyek-budai borvidék földrajzi elhelyezkedése, éghajlata

Az Etyeki-Budai borvidék a Gerecse hegység déli részétől a Velencei- és a Budai-hegységekig húzódik. A borvidék alapvetően három nagyobb zónára oszlik: a szorosan vett etyeki területre, amely Csabdin, Bicskén, Etyeken, Válon keresztül Martonvásárig követhető, a Velencei-hegység déli lejtőjén Pázmándtól Pákozdig elterülő körzetre és a Budai-hegység délnyugati oldalán a Töktől Budakesziig terjedő zónára. (Mészáros, Rohály és Nagymarosi, 2012).

Jelenleg 5632 ha a borvidéki termőterületek felülete és ebből mindösszesen 30% a szőlőültetvények aránya. Az Etyeki körzethez tartozik Bicske, Csabdi, Etyek, Kajászó, Nadap, Pákoz, Pázmánd, Sukoró és Vál. (1. ábra)

1. ábra Etyeki borvidék elhelyezkedése,

forrás: <https://www.boraszportal.hu/magyarország-borvidekei/etyek-budai-borvidek-2>

Az évi átlagos hőmérséklet itt 9,5 -10,5 °C, amely az országos átlaghoz képest alacsonyabbnak mondható. A csapadékellátottság viszont megközelíti az országos átlagot 400-800 mm. A napsütéses órák száma 1800-1900 óra évente. A légmozgás gyakori, ami kiemelkedő termelési biztonságot ad: kevés a gombás károsodás és ritkák a számottevő fagykarak. A Váli-völgy például egyike hazánk legszelesebb régióinak. (Mészáros, Rohály és Nagymarosi, 2012)

2.4.2. Az Etyek-budai borvidék geológiája, talajadottságai

A táj közepesen, de nem meredeken tagolt. Általában változatos kitettségű és lejtésű, de túlnyomóan lankás domboldalakon települtek a szőlőültetvények. Az enyhe lejtőjű dombokat sekély eróziós-deráziós völgyek, vízmosások tagolják. (Mészáros, Rohály és Nagymarosi, 2012)

Az alapkőzet és földtani viszonyok a borvidéket alkotó három körzetben némiképp különböznek. A Budai körzetben a földtörténeti középkor triász fődolomitja és mészkövei (például dachsteini mészkő) a legidősebb kőzetek, de ezen nem folyik komolyabb mértékű bortermelés. A budai hegyekben oligocén homokok, homokkővek (hárshegyi homokkő), majd fiatalabb miocén mészkövek (lajtamészkő, szarmata mészkő) fedik az idős kőzeteket, elsősorban ezeken terülnek el a bortermő dűlők. A szűk értelemben vett etyeki határ a legidősebb (és egyben a legfontosabb) képződménye a középső miocén szarmata emeletbe tartozó, laza, porózus mészkő (ritkábban márga és kavics), amely a községtől keletre, nyugatra és délre kis foltokban búvik ki a felszínre. Ebbe a kitűnően megmunkálható kőzetbe mélyítették a korábbi évszázadokban a híres etyeki pincésort. Az etyeki dombok főtömegét a pannóniai emeletbe (felső miocén) tartozó homokos-agyagos, agyag márgás üledékek építik fel, amelyekre negyedidőszaki pleisztocén lösz, ritkábban holocén futóhomok települ. Nadap, Pákozd, Pázmánd, Sukoró térségében- az előzőekkel teljes ellentétben – a Velencei-hegység egészét is alkotó, mélységi magmás eredetű, karbon időszaki kristályos gránitkőzet húzódik meg a mélyben, erre fiatalabb in situ lösz, lejtőlösz települ.

A talajképző kőzetek az Etyeki-dombság területén főleg a lösz és löszszerű negyedidőszaki üledék, továbbá homok, mészkő, homokkő ritkábban dolomit. Általában ezen a fiatal homokos lejtőlöszön alakult ki a borvidék legjellegzetesebb vályogos típusú talaja, amelynek gazdag aktív mésztartalma hozza létre a borvidékre jellemző úgynevezett „meszes borokat”.

A Velencei-hegységben gyakori a gránit törmelékével keveredett lösz. A Budai körzet homok, homokkő felszínén lösz alapú csernozjom, a mészkő és dolomit felszínén erdőmaradványos csernozjom, lúgos, barna erődtalaj található, néha jelentős aktív-mész- tartalommal. (Mészáros, Rohály és Nagymarosi, 2012)

2.4.3. Az Etyek-budai borvidék történelme

A szőlőművelés története Buda vidékéhez köthető, amely évszázadokon keresztül virágzott, a Buda-vidéki vörösborok már az Árpád-házi királyok idejében híresek voltak.

A „Budai-borvidék” elnevezés kissé anakronisztikus, hiszen fontos tudni, hogy ennek a körzetnek nincsen semmi köze a 600 éven keresztül európai hírnevet magukénak mondható

budai borok termőhelyéhez. (Rohály, Mészáros és Nagymarosi, 2004). Később az Anjouk és Mátyás király idejében még nagyobb hírre tettek szert. Hívták a vidéket Buda Szőlőskertjének, sőt Magyar Champagnének is. Ez utóbbi név azután ragadt rá, hogy Törley József felismerte a vidék szőlőiben rejlő, pezsgőkészítésre igen alkalmas adottságokat. 1899-re a Monarchia legnagyobb pezsgőszállítója is lett évi egymillió palackkal.

A rácok után új telepések, a németek érkeztek. Az 1720 és 1770 közötti időszakban 112 német család telepedett le Etyeken - német nevén Edecken - akik kemény munkával felvirágoztatták a mezőgazdaságot, ráadásul a Duna közelsége a szállítási gondokat is megoldotta. Az új telepések új ízlést is hoztak, ők a korábbiakkal szemben a fehérbort részesítették előnyben. A XIX. században a pesti polgárok egyre-másra vásároltak szőlőstelkeket, és több száz, kőből rakott pince épült a vidéken. Jelentős részük ma is működik. Még az 1930-as népszámláláskor is 3133 német és csak 865 magyar anyanyelvű lakosa volt Etyeknek. Ez az arány a második világháború utáni ki- és betelepítések következtében drasztikusan megváltozott.

A rácok, a németek és a Törley-ek után az elmúlt néhány évtizedben a reduktív technológiájú borkészítés adott újabb lökést a borvidék fejlődésének. (Mészáros, 2021)

A szőlőtermelés lendületét az 1855-ben megjelenő filoxéravész törte meg, érzékenyen érintve az ágazatot. Az új telepítések már állami támogatással, oltványszőlővel történtek. A századfordulóra 754 hold szőlőt tartott nyilván szőlőtermelőkből megalakult hegyközség. A szőlőtermelésnek és borászatnak új lendületet adott Törley József Budafokon megalapított pezsgőgyára, amely az itt termelt szőlőből készült borokat vásárolta fel pezsgőkészítéshez. A település szőlőtermesztése és borászata gyakorlatilag összefonódott a Törley pezsgőgyárral, amely az I. világháborúig töretlen fejlődést jelentett. Az 1920-as évek gazdasági válsága után mérsékelt fellendülés csak az 1930-as évek közepétől következett és a II. világháború kitöréséig tartott.

A II. világháborút követően a szőlőtermesztés lehanyatlott, a szőlőműveléshez értő sváb lakosság kitelepítése és a háború pusztítása miatt. A megújulás az 1955-ben megalakult Budapesti Borforgalmazási Vállalathoz (a Hungarovin Borgazdasági Kombinát elődje) köthető, amely megkezdte a falu határában elhagyott ültetvényekből és állami tartalék földekből egy közel 500 hektárt kitevő nagyüzemi gazdaság kialakítását.

A Hungarovin Szőlőgazdaság a megalakulás után két időszakban végzett nagyarányú szőlőtelepítést. Az első időszak célkitűzése a nagyüzemi szőlőművelés kialakítása és termésmennyiség növelése.

A második időszak az 1980-as évekre tehető, amikor az új fajták termesztésével szerzett tapasztalatok alapján nagyarányú telepítés kezdődött. (Pécseli, 2020)

Az Etyeki borvidék a mai nevét először 1990-ben kapta, a filoxéravész után megújított ültetvényeiből és a Törley birtokon megtalálható ültetvényeiből. 1997-ben a Budai hegység körüli szőlőterületeket hozzácsatolták az Etyeki régióhoz. (Mészáros, Rohály, és Nagymarosi, 2012)

2.4.4. Az Etyek-budai borvidék szőlőtermesztésének és borkészítésének helyzete napjainkban

Az Etyeki borvidék hagyományos fajtái a piros szlankamenka, a mézesfehér, az ezerjó, a szerémi zöld és a kövidinka volt. A schlamper német eredetű szőlőfajta volt Etyeken a legősibb szőlő, de minőségi borok előállítására nem volt alkalmas. (Mészáros, Rohály és Nagymarosi, 2012)

A HNT statisztikái szerint a legnagyobb területen termesztik a chardonnayt 199 hektárral, amely 12,8%-ot jelent az össz termőterületből. Második legelterjedtebb fajta az irsai olivér 10,4%-kal és 160 hektárral. A zöld veltelini szőlőfajta Etyeken 113,4 hektárral a harmadik leggyakrabban termelt borszőlő típus, 7,3% az összes területhez viszonyítva. A szürkebarát alig marad el a zöld veltelinitől: 113,1 hektárral, ami szintén 7,3% az össz területhez képest. A napjainkban közkedvelt fajta, a sauvignon blanc csak az ötödik helyen szerepel a termelési mutatók alapján 103 hektárnyi területtel, így ez 6,7 %-a termelésnek. A borvidéken a többi fehér fajta arányai a következők: 91 hektáron rajnai rizlinget készítenek ez már csak 5,8%-ot jelent, a cserszegi fűszeres 68,7 hektár (4,4 %), a zenit 67,9 hektár (4,4%), a királyleányka 55,9 hektár (3,6 %), és az olaszrizling 57,1 hektárral (3,6 %).

A fentiekből látszik, hogy a fehér szőlőn van a hangsúly, de kékszőlőt is termesztnek a vidéken. A pinot noir a legnagyobb arányban ültetett kékszőlő fajta 122 hektárral, ami 7,9%-a az összes termőterületnek. A második legnagyobb számban termesztett kékszőlő fajta a cabernet sauvignon 53,1 hektárral (3,4%), harmadik a kékfrankos 43,8 ha (2,8%). Végül merlot fajtát érdemes még megemlíteni 16,9 hektárnyi beültetett területtel, így ő 1%-ot képvisel az összes területhez képest. (Mészáros, 2021)

Az Etyek-budai borvidék talaja nem kedvező a markáns és karakteres borok fejlődésének, de talaj és klimatikus adottságok által kialakuló magas savaknak igen. A sav fontos eleme a bor eltarthatóságának, így a hazai pezsgőgyártáshoz is erről a vidékről szüretelik az alapanyagot. Kijelenthető, hogy az ezen a vidéken készült borok nem túl testes, száraz reduktív stílusa követi a Nyugat-Európai irányzatot. A „etyeki” stílus egyik kritikus pontja a technológia és fajélesztők egységes használata, amely ugyan kedvez üde, savas és gyümölcsös ízhatásoknak, de terroir és egyedi karakterjegyek elfedésével járhat. (Mészáros, Rohály és Nagymarosi, 2012)

2.4.5. Az Etyek-budai borvidék borturizmusa és egyéb turisztikai attrakciói

Természetesen a Budai és a Velencei körzet területén, településein is sok turisztikai célpont található, amelyeket röviden be is mutatok a dolgozatomban, de fő célom az etyeki körzet turizmusának vizsgálata, ezért egyre jobban ez kerül a munkám fókuszába.

Hazánkban a borvidékek többsége kicsi, a potenciális látogatók számára könnyen beazonosítható: gyakorlatilag mindenki tudja, hol van például Villány, Eger vagy Tokaj. Jól körülhatárolhatók, így viszonylag könnyen szervezhetők borutak is. Ha a termőhely közelében további számottevő turisztikai vonzerőt is találunk, akkor természetesen nagyobb eséllyel választják az odautazást a potenciális vendégek. Ezért a táj, a tájértékek, a településtörténet feltérképezése a borturizmus kiépítésekor is fontos.

Ha az út elsődleges motivációja a borral kapcsolatos, akkor borturizmusról beszélhetünk. De jellemző az is, hogy az elsődleges motiváció más turizmusfajta, amelyet jól kiegészít a borturisztikai kínálat. (Mikházi et al., 2018)

A térség borturizmusának fontos szereplője és koordinálója az Etyeki borút egyesület.

Az Etyeki Borút a borvidék különböző szolgáltatóinak összefogása révén jött létre. A szolgáltatók között találunk borászatokat, helyi kézműveseket, továbbá szállás- és vendéglátóhelyeket. A borút szolgáltatásának minőségét az Etyeki Borút Egyesület védjegy rendszere garantálja.

Az idelátogatóknak lehetőségük nyílik felfedezni Etyek különleges helyeit, beleértve a Kecsegyődör, a Körpince és a Sósúti út pincesorait. Itt megkóstolhatják a helyi borászatok termékeit és gasztronómiai remekeit, valamint betekintést nyerhetnek az Újhegy és az Öreghegy prэшázaiiba. Emellett a Korda Filmparkon keresztül akár a filmkészítés világába is bepillanthatnak. A vidék lenyűgöző panorámája, festői tája és a 150 éves pincesorok mellett a vidéki nyugalom minden vendéget elbűvöl, aki pihenni vágyik és felfedezné a környéket.

Borközpontú látványosságok, programok

A borvidék legtöbb borászata Etyeken található és a legtöbben a bort is Etyek nevéhez kötik. A fejlett turizmushoz elengedhetetlenek a komplex szolgáltatások. Ezen a téren az Etyek-Budai borvidék nagyon erős. Számos jól felszerelt, kiváló minőségű szolgáltatást nyújtó szállás- és vendéglátóhely található itt.

Nem csak szakembereket, hanem borszeretőket is megszólít az évente meghirdetett Etyek-Budai Borvidéki Borverseny, mely egy hegyközségi borverseny.

Etyek rendelkezik bormúzeummal, valamint híres a Törley Gyűjtemény és Látogatóközpont is.

A civil szervezetek is magukénak érzik a bor kérdést. A térségben Budafokon 1992-ben alakult meg a Promontorium Borlovagrend és 1993-ban a Szent Benedictus Borrend, melynek alapító tagjai velencei, pázmándi, nadapi, sukorói szőlősgazdák közül kerültek ki.

Az Etyeki Borút Egyesület által végzett munka eredményeként 3 túra útvonalat alakítottak ki: „A gasztronómia útján” (Etyek), „Etyeki túra (múlt és jelen)” (Etyek), valamint „Ízelítő a borvidékből” (Tök, Zsámbék, Felcsút, Alcsútdoboz, Etyek, Páty).

Egyéb programok

- A vidékiség és a nagyváros közelsége egyszerre hozta talán azt a lehetőséget a borvidéknek, hogy településein és közvetlen környezetében szép számmal találhatók *helyi termék előállítók*, akik a lokalitást erősítik és a vonzerőt is növelik.
- Élelmiszer tekintetében a bor mellett több méztermelő, sajtkészítő, zöldség-gyümölcs termelő és feldolgozó (szörp, lekvár), palánta előállító, baromfi és tojástermelő, pálinka készítő, sörfőzde, cider, kávépörkölő és cukrász szerepel a listán.

A Velencei-tó környéke leginkább nyári fürdőhelyként látogatott jelentős turisztikai célpont, a borvidék részeként nagyon kevesen ismerik. A Velencei-tó környéki települések borászainak összefogására 2001-ben jött létre a Velencei-tó környéki Borút Egyesület. (2. ábra)

2. ábra Etyek, forrás: <https://winesofhungary.hu/magazine/a-stones-throw-from-budapest-by-public-transport>

Budapest közelségét is kihasználva, kiemelkedő jelentősége van a rendezvényeknek, amelyek kicsit eltérő tematika mentém, de mégiscsak a bor és a vidék értékei köré épülnek.

Ezek közül mindenképp meg kell említeni:

- az Etyeki Pincefesztivált, amely Rókusfalvy Pál aktivitásának köszönhető. 2002-ben indult és az ország minden borvidékéről érkező borászatok és borkedvelők kedvelt találkozási helyeként sok esetben 10-15 ezer fő látogatót fogadott.
- a fenti rendezvény szervezői hozták létre az Etyeki Kezes-Lábost, amely egyéb kézműves termékek, élelmiszerek készítőit is bevonta a borászati termékek mellé.
- az Etyeki Pincefesztivál megszűnése után az Etyeki Piknik vette át a borbemutató szerepét. Ez a rendezvény az Újhegy pincéire koncentrálódik, de több meghívott borászati is bemutatkozhat és vonzerőt jelenthet a borturisták számára. Évente négy alkalommal rendezik meg 2013 óta. Ezeken a hétvégéken zenei, gasztronómiai, kulturális programokkal várják az odalátogatókat.
- Az Öreghegyi borászok és művészek együttműködéséből született rendezvénysorozat. Az Etyeki pincészetek, kézműves termelők és művészek szeretettel fogadják az odalátogatókat.

- Az Etyeki Szüreti Borangoló A program keretében betekintést nyerhetsz Buda szőlőskertjébe, ahol préházak, pincék, műhelyek és birtokok várják a látogatókat. Kóstolhatsz kiváló sajtokat, szörpöket, kézműves söröket, sőt, finom ebédet vagy vacsorát is elfogyaszthatsz több helyszínen. Zenét hallgathatsz, pihenheted ki magad egy pohár bor mellett a szőlők között vagy egy teraszon, és még állatokat is simogathatsz a MiniZoo-ban! Kézműves kiállításokon, vásárokon vehetsz részt, ahol a kreativitás borok és Etyek köré fonódik
- A rendezvények időpontjában az Etyeki Borút Egyesület szervez nyitott pince napokat, amikor a Körpincében, a Kecsegyődörben, a Sós-kúti út pincesoron, az Öreghegyen és az Újhegyen lévő pincék várják egész nap a borkedvelőket.
- Ide sorolható a Budafoki Bor- és Pezsgőfesztivál, amely bár nem csak etyek-budai borászatokat vonultat fel, de szép számmal kóstolhatnak a látogatók innen származó borokat.

Nem élelmiszer termelők

A nem élelmiszeripari termékek esetében is sokszínű a kínálat: üvegfestő, kosárfonó, fazekas, grafikus, szobrász, ötvös, szűcs, cipőkészítő, kosárfonó, ékszerkészítő kézműves, bábkészítő, csuhétermék készítő, gyertyaöntő is van, a rendezvényeken elsősorban az ő termékeiket vásárolhatjuk meg.

Kiegészítő vonzerők, tájértékek

Biatorbágy irányából Etyeket elérve a La Estancia Lovas póló klubbal találkozhatnak az odalátogatók. Ezen a helyszínen évente rendezik meg a Nemzetközi Lovaspóló Bajnokságot, amelyre általában 200 vendéget várnak. A klub május és október között várja a látogatókat.

Korda filmstúdió

A stúdió helyszínadója nagy nemzetközi filmek, produkciók forgatásainak, de a filmpark rendelkezik látogatóközponttal és rendezvényterrel.

A modern és impozáns üvegépületben található egy 260 négyzetméteres terem, amely alkalmas konferenciák és előadások számára, felszerelve projektorral. Emellett egy 126 négyzetméteres lounge is rendelkezésre áll, amely ideális kisebb csoportos megbeszélésekre és szekcióülésekre,

valamint alkalmas érkezési helyszínként is. A filmipar után érdeklődők 2-2,5 órás élménytúrára válhatnak belépőjegyet.

Német Nemzetiségi Tájház

Az Etyeki Németek Egyesülete azért jött létre, hogy gondozza és ápolja a német kultúrát és hagyományokat, valamint összegyűjtse és megőrizze a még fennmaradt tárgyi emlékeket. Fő célja a hagyományok, a német nyelv és a nemzetiségi kultúra ápolása és terjesztése, valamint a népviseletek, régi használati tárgyak megőrzése. Emellett fontos számára az ének-, zene- és táncművészet továbbadása is.

Kálvária domb

Az Etyeki kálvária története valószínűleg a templom építése idején, vagy azt követően, nem sokkal később kezdődött. A stációk elhelyezése és elrendezése a felfelé vezető úton cikk-cakk vonalban történt, majd a magaslatokon kör alakban találhatók. A fülkékben elhelyezett képek fémlapra (vaslemezre, bádogra) voltak festve.

Etyeki körpince

A történelmi jelentőségű Körpince pinceegyüttes, a Kecsegyödör és a Sós-kúti úti pincesor, valamint az egyedülálló prэшázak a település kiemelkedő értékei. Etyeken már a rómaiak idején szőlőtermesztés folyt, de a főváros szőlőskertjévé csak az 1860-as évek közepétől vált. Erről több száz kőből épült pince tanúskodik. A pincék között található többek között Orosz Gyula Családi Pincészete, a Kattrá Pincészet, a Vabrik Pince és a Gombai Pezsgőpince, ahol kiváló borkóstolókon vehetünk részt.

Magyar Kút

A kút klasszicista épülete a XIX. század elején épült, fő feladata az volt, hogy ellássa vízzel a helyi lakosokat és állatállományt. Mindennap ide hajtották a legeltetett jószágokat, az asszonyok pedig itt mosták a ruhákat, míg a gyerekek pancsoltak. Az 1960-as években azonban kiépítették a vízvezeték-hálózatot a településen, így Etyek ivóvízhez jutott. Ennek következtében, higiéniai okok miatt, minden három medencét hirtelen be kellett temetni

A borvidék másik két körzetének tájértékei:

A legrégebbi védett műemlékek az Árpád-korból származnak: apátsági kereszt Telkiben, a Szent Kereszt templom romja Biatorbágyon, az egykori domonkosrendi templom romja Tökön,

az országosan ismert egykori premontrei templom- és kolostor romjai Zsámbékon Budakeszi vadasparkja és arborétuma egész évben nyitva áll látogatói előtt, és a helyszínen található vitorlázó repülőtér is kedvelt attrakció. Pilisborosjenő jelentősége a Kevélyhegyi tanösvény és a Német Nemzetiségi Ház miatt is kiemelkedő.

Több település is (Páty, Tök) épen maradt pincesorokkal rendelkezik, amelyek turisztikai vonzereje ma még nem jelentős. Az alcsútdobozi golfturizmus és a felcsúti Puskás Labdarúgó Akadémia miatt a sport turizmus csírái is kifejlődtek már.

Vál - Love Szobor

Szabadon látogatható az év mindennapján. A szobrot jelenleg a Haraszthy pincészet tulajdonolja és évente két alkalommal rendezik meg a Love fesztivált, mely egy napos kötetlen gasztró turisztikai program. Borok, pálinkák, raclette és más kisebb termelők termékei kóstolhatók.

„Válon található az ukrán Alexander Milov monumentális alkotása, amit a 2015-ös amerikai Burning Man Fesztiválon mutatott be és azóta igazi világhírnévnek örvend. Az elénk táruló látvány tényleg monumentális, hiszen a szobor nagyjából 10 méter magas és 16 méter széle” (Haraszthy, 2024)

A borturisztikai forgalom az etyeki fesztiválokra korlátozódik, a velencei térségben pedig az üdülő turizmushoz kapcsolódik.

Fő vonzerői:

- A vonzó táj (Pilis, Budai-hegység, Zsámbéki-medence, Etyeki-dombság, Vértesalja, Váli-víz és a Szent László-patak völgye, Duna, Velencei-tó).
- A bor és a hozzá kapcsolódó épített és szellemi értékek (rég pincesorok, fesztiválok, szőlőskertek)
- A vonzó fürdőhely (Velencei-tó környéke).
- Az Agárdi Pálinkafőzde Agárdon a Sreiner-tanyán az Agárdi Termálfürdő és a Sándor Károly Labdarúgó Akadémia közelében található.
- Kultúra (fesztiválok, Zsámbéki Színházi Bázis, Budafok, Alcsúti Arborétum). (Funzine, 2022)

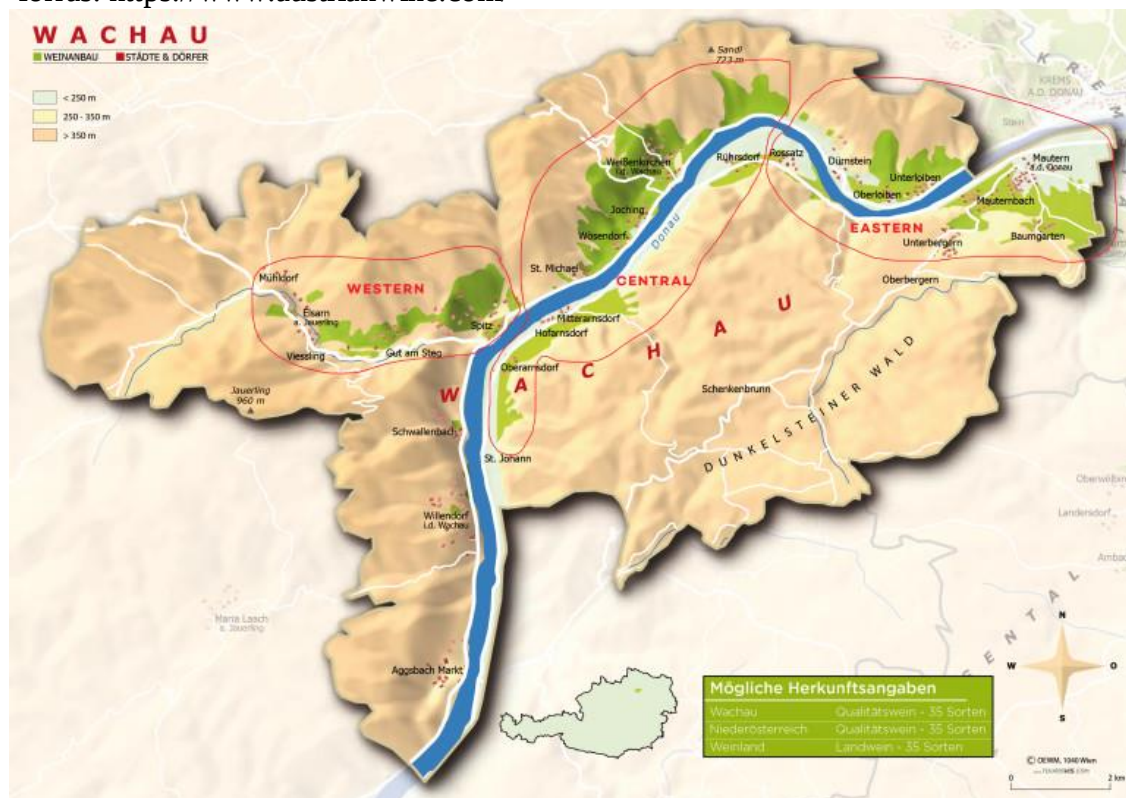
2.5. Wachau borvidék bemutatása

2.5.1 A Wachau borvidék földrajzi elhelyezkedése, éghajlata

Wachau egy kis osztrák borvidék mindösszesen 1350 hektár és hegyvidéki vonulatokkal a Duna folyó mellett húzódik Béctől 65 km-re nyugati irányba. (Austrian Wine, 2023) (3. ábra)

3. ábra Wachau borvidék elhelyezkedése

forrás: <https://www.austrianwine.com/>

A sokszínű domborzat egyedülálló szépségű borvidéket hoztak létre, amely talajképződményei és mikroklímája miatt különbözik Európa összes többi szőlőtermő területétől.

A pannon éghajlati zóna keletről nyelvszerűen nyúlik be a wachaui térségbe. A Dunkelsteiner-erdő magaslataiból a Dunától délre és a Waldvierteltől északon hűvösebb, nedvesebb és oxigéndúsabb légtömegek áramlanak lefelé kis, erdős kővölgyeken - a Wachau Grabenen. Így szinte állandó légáramlás jön létre, amely jelentősen befolyásolja a szőlőben a savak kialakulását, és a kőzettalajokkal együtt formálja a belőlük készült bor karakterét. (Vinea Wachau, 2023)

A borvidék az északi és déli klíma összetett találkozási pontja. Száraz és csapadék szegény régió, ami évi 500 mm csapadékot jelent. A legmagasabb minőségű borok leginkább a Duna bal partjáról kerülnek piacra, köszönhetően a teraszos lejtőknek, amely megnöveli a napsütés intenzitását és mennyiségét. A kifinomult borok esetében Graben mellékvölgyet szükséges

megemlíteni, mert hűvössége ellenére erről a területről származik a legelegánsabb borok többsége. (Hugh és Jancis , 2020)

2.5.2 A Wachau borvidék geológiája, talajadottságai

A domboldal teraszain elsősleges kőzettalajok találhatók (gneiss, pala szilikátos és sziklásbarna föld), amelyeket a lentebbi területeken helyenként kis löszszigetek borítanak, és könnyű, homokos, hordalékos talajokká olvadnak össze. A teraszokon a szőlő kb. 450 m tengerszint feletti magasságig, azaz 250 m-rel a Duna felett nő. (Vinea Wachau, 2023)

A vidék talaját vizsgálva a kristályos kőzetektől a Gföhler-gneiszen, paragneisz és plutonikus kőzetek gazdag mozaikja található meg. Több mint 900 dűlőt különböztetnek meg a helyi termelők, amely elképesztő változatosságot jelent ezen a kis borvidéken.

2.5.3 Wachau borvidék történelme

Wachau-t először 830-ban említi egy korabeli kódex, de a borászat hagyományai a régióban egészen a római korig nyúlnak vissza. (Ausztia Borai, 2023)

A kőkorszak óta Wachau emberi lakott terület volt enyhe éghajlatának, valamint változatos növényzetének és tájának köszönhetően. Ennek legismertebb tanúja a kb. 29 000 éves, világhírű „Willendorfi Vénusz” figura. Csaknem egy évszázaddal ezelőtt a felső-wachau Willendorf kisvárosban találták meg a Donauuferbahn vasút építése során.

Ennek a megszakítás nélküli településtörténetnek további bizonyítéka a számos, szorosan összehúzóódó, rendkívül festői falvak, mezővárosok és városok, amelyek a folyó mentén – és olykor a mellékvölgyekben is – húzódnak. Míg a déli parton sok település a római gyarmatosítás idejére datálható, addig az ugyanezen korban germánok uralta északi partot a középkortól fokozatosan szántóvá alakították.

A számtalan száraz kőfalas terasz bizonyítja mindezt. Sok közülük többszáz éves, és lehetővé tették a bortermesztést a meredek lejtőkön, amelyek talajaik és éghajlati adottságaik miatt kiválóan alkalmasak voltak a minőségi bortermelésre. Ezt a művelést többnyire a Duna partján feljebb található kolostorok irányították.

A német kolostorok 1803-as radikális szekularizációjával a wachau borászok közül sokan hirtelen magukra maradtak. Évtizedes hanyatlás következett. A fellendülés csak akkor érkezett, amikor a 19. század végén, kirándulási és üdülési célpontként újra felfedezték a régiót.

Wachau idegenforgalmi célpontként betöltött új szerepét a 20. század elején az északi parton megépült vasút, majd később az északi és déli parton a két szövetségi autópálya megépítése támogatta. A táj jövője szempontjából kiemelt jelentőségű volt az 1970-es és 1980-as években a rührsdorfi dunai erőmű építése elleni sikeres küzdelem. Ezen események következtében Wachau sikeresen pályázott az Európa Tanács Védett Területek Európai Diplomájára és az UNESCO Világörökség részévé. A Wachau jövője így az egész emberiség dolga lett. (Weltkulturerbe, 2023)

2.5.4 Wachau szőlőtermesztésének és borkészítésének helyzete napjainkban

A régió a fehér szőlőfajtákról híres. A termőterület 94%-a fehérszőlő. Meghatározó fajta a zöldveltelini, amely 64%-át teszi ki a teljes területnek. A német eredetű rajnai rizling követi a sorban 18%-kal. Mondhatjuk, hogy a borvidék arculatát ez a két fajta formálja és határozza meg. Fehér fajták közül megtalálható még a weissburgunder, a grauburgunder, a chardonnay, a neuburger, a muskateller, a sauvignon blanc és a traminer. Legfontosabb kékszőlő a zweigelt (4,5%), de találkozhatunk saint lauren fajtával is. A felsorolt szőlőfajták közül csak a zöldvelteliniből és rajnai rizlingből készülhet DAC minősítésű bor. (Austrian Wine, 2023) (4.ábra)

4. ábra Wachau DAC minősítési rendszer,

forrás :<https://www.vinea-wachau.at/en/the-wine-region/wachau-dac>

A wachau borászok 1983-ban alapították meg a Vinea Wachau nevű egyesületüket, mely azóta szabályozza a régió borkészítését, képviseli a borászok érdekeit. A Vinea Wachau törvényben

határozta meg a borvidék területeit, a wachau borok kizárólag ezen termőterületekről származó szőlőkből készülhetnek. A minőség, eredet és tisztaság terén megalkuvást nem tűrő összefogást példaértékű siker koronázza, és napjainkban világszerte minden komoly nemzetközi borkínálattal rendelkező étteremben megtaláljuk Wachau grüner veltlinereit (zöldveltelini) és rizlingjeit (rajnai rizling).

A Vinea Wachau létrehozott három minőségi kategóriát a régió borainak osztályozására Steinfeder®, Federspiel® és Smaragd® megjelölés alatt. Elsősorban alkoholtartalmuk (tehát a leszüretelt szőlő érettsége) szerint különböztetik meg a három kategóriát.

A Steinfeder borok alkoholtartalma maximum 11,5 % lehet, ezek a legkönnyebb, gyümölcsös borok Wachauban.

A Federspiel névvel jelölt borok egy árnyalattal erőteljesebb karaktert mutatnak, 11,5% és 12,5% közötti alkoholtartalommal.

A Smaragd borok a legjobb és legértékesebb grüner veltlinerek, illetve rizlingek, melyeknek minimum alkoholtartalma 12,5%. (Ausztria Borai, 2023)

Az országos és EU szinten elfogadott és használt eredetvédelmi rendszer osztrák megfelelője a DAC rendszer, amelyet Wachauban csak 2020-ban kezdtek alkalmazni.

A wachau borok regionális (Gebiet) borokra, település szintű (Ort) borokra és dülös (Rieden) borokra vannak felosztva. Mindegyikre érvényes szabály: 100 %-ban kézi szüretelés. Ahol az áll a címkén, hogy Wachau, ott kézműves munka van.

A regionális borok a Wachau sokszínűségét tükrözik, és a régióra jellemző 17 szőlőfajtából készülhetnek. Wachau teljes borvidékéről származó szőlőfajtákat használhatnak. Szabadon választhatják meg saját stílusukat, például az új barrique hordók használatát.

A település szintű borok esetén 22 helységnév engedélyezett és ebben a kategóriában tipikus wachau szőlőket lehet használni, mint grüner veltliner, rizling, pinot blanc, grauer burgunder, chardonnay, neuburger, muskateller, sauvignon blanc vagy tramini.

A Rieden (dülös) borok kizárólag Wachau vezető szőlőfajtaiból készülnek, azaz zöldvelteliniből és rizlingből. Minden egyes Riedenwein (dülös bor) csak egy dűlőből származó szőlőt tartalmazhat. Wachauban összesen 157 szőlőültetvényt határoztak meg. Míg a Vinea Wachau védjegyek a borstílusokon keresztül – ezek a szüret idejéről és így a borok jellegéről is tájékoztatnak. A "Ried" kifejezést minden egyes Riedenwein-en fel kell tüntetni. (Vinea Wachau, 2023)

Fontos megjegyezni, hogy a fent ismertetett két rendszer egymás mellett látja el a feladatát.

2.5.5 Wachau borturizmusa és egyéb turisztikai attrakciói

Wachau legfontosabb bevételi forrása a turizmus. A Wachau látogatói gyakran idősebbek, jó módúak, nyáron érkeznek a térségbe és igen nagy arányban Németországból érkeznek. A környező agglomerációkból is rendszeresen indulnak egynapos kirándulások Wachaubá. Észrevehető, hogy míg Wachau egyes területei alig részesülnek a turizmusból, más területeken már szinte problematikus méreteket ölt. A turisztikai szervezetek által végzett munka célja tehát nem utolsósorban a régió belüli turistaáramlások kiegyenlítése. A minőség felülmúlja a mennyiséget, ha növekedésről van szó.

A Wachau-vidéke kellemes élményt nyújt a látogatóknak, akik elmerülhetnek az osztrák borok világában, miközben élvezhetik a terület festői szépségét és kulturális örökségét.

A borfesztiválokat és rendezvényeket tekintve Wachau egész évben különböző borral kapcsolatos fesztiváloknak és eseményeknek ad otthont, amelyek a helyi borokat és kultúrát ünneplik. Akár borkedvelő, akár Ausztria szépségét és kultúráját szeretné megismerni valaki, a Wachau régió sokoldalú élményt nyújt.

Történelmi helyszínek és kulturális programok rajongói felfedezhetik Wachau történelmi emlékhelyeit és hangulatos városait a borral kapcsolatos „dísztetek között”. Dürnstein a híres kék templomtornyával és történelmi várával népszerű úti cél. Melk apátsága, a Dunára néző lenyűgöző bencés apátság szintén kihagyhatatlan látnivaló. (5.ábra)

5. ábra Wachau híres szőlőterületei

forrás: <https://www.vinea-wachau.at/en/the-wine-region/the-wachau>

A világörökség részét képező Wachau 54 legjobb vendéglátója egyesült, hogy megalakítsák a „Best of Wachau” prémium minőségű márkát. A szervezetek Wachau turizmusának legfontosabb területeiről származnak, mint a HORECA és a falusi vendéglátás. A turisztikai cégeknél megszokott minőségi kritériumok mellett ezek az üzemeltetők gyakori ellenőrzéseken is átesnek, hogy megfelelnek-e a „Best of Wachau” szigorú elvárásainak.

A cégek elkötelezettek a nagyfokú kölcsönös együttműködés, a kölcsönös párbeszéd és a folyamatos képzések mellett a regionalitás és a világörökség gondolatának közvetítése terén. Ez a szövetkezeti rendszer immár hat éve működik, és a kezdetek óta rendkívül stabil. (Unesco, 2023)

3. Anyag és módszer

A kutatásom első lépéseként a témához kapcsolódó helyzetet térképeztem fel, melyhez alapos irodalmi kutatást végeztem, hogy megismerjem a borturizmus főbb tendenciáit, kihívásait és lehetőségeit. Az irodalmi források alapján definiáltam a borturizmushoz kapcsolódó legfontosabb fogalmakat, mint a borturizmus meghatározása, célcsoportjai, valamint gazdasági és kulturális jelentősége.

A kutatásom célja az volt, hogy átfogó képet kapjak az etyeki és wachaui borturizmus helyzetéről és jövőbeli potenciáljáról. Ehhez több kutatási módszert alkalmaztam.

Először SWOT elemzést készítettem, hogy azonosítsam Etyek és Wachau, mint turisztikai célpont borturizmus szempontú erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és fenyegetéseit. Ezt követően kérdőíves megkérdezést végeztem a fogyasztók körében, hogy megismerjem a borturizmus iránti érdeklődést és a fogyasztói szokásokat. A mélyinterjúk révén pedig helyi borászatok képviselőivel beszélgettem, hogy mélyebb betekintést nyerjek a szektor kihívásaiba és jövőbeli lehetőségeibe. Ezek a módszerek lehetővé tették, hogy átfogó és sokrétű képet alkossak az etyeki borturizmus jelenlegi helyzetéről és kilátásairól.

A mélyinterjúk felvétele és elemzési módszere

A mélyinterjú egy kvalitatív adatgyűjtési módszer, strukturálatlan személyes interjú keretében. Az interjú célja, hogy egy jártas interjúztató kívánja feltárni a másik fél motivációit, nézeteit, attitűdjeit és érzéseit az adott kérdéssel kapcsolatban. Az etyeki termelőkkel személyesen sikerült felvennem a kapcsolatot, összesen hat interjút készítettem. A válaszadók nevét és adatait nem hozhatom nyilvánosságra, így a vizsgálati eredményekben erre utaló információkat nem közlök.

A mélyinterjúkat 2023 őszén végeztem el a borászatokban. Egy órát szántam az interjúra, ahol először is a megfelelő légkör kialakítására törekedtem, amely könnyen ment, hiszen a több megkérdezettet már korábban ismertem. Az interjúkat a válaszadók beleegyezése alapján diktafonnal rögzítettem. Az interjú mélyinterjú volt, a kérdések tematikusan felépítettek és vezéreltek, de teret adtak a szabad válaszadásra és az egyes kérdések bővebb kifejtésére. A pincészet méretére vonatkozó kérdés után rögtön rátértem a pincészet és a borturizmus viszonyára.

A mélyinterjúkat 2023 augusztus és 2024 júniusa között készítettem, a wachaui borászokkal telefonon vagy Zoom program segítségével sikerült az interjúkat elkészíteni. Hat wachaui termelőt tudtam megkérdezni. A vizsgálat kérdéseit tematikusan építettem fel, amelyek irányították a válaszadókat, ugyanakkor lehetőséget biztosítottak a szabad

véleménynyilvánításra és az egyes kérdések részletesebb kifejtésére. A pincészet méretére vonatkozó kérdés után közvetlenül rákérdeztem a pincészet és a borturizmus közötti kapcsolatra.

Fogyasztói kérdőíves felmérés módszere

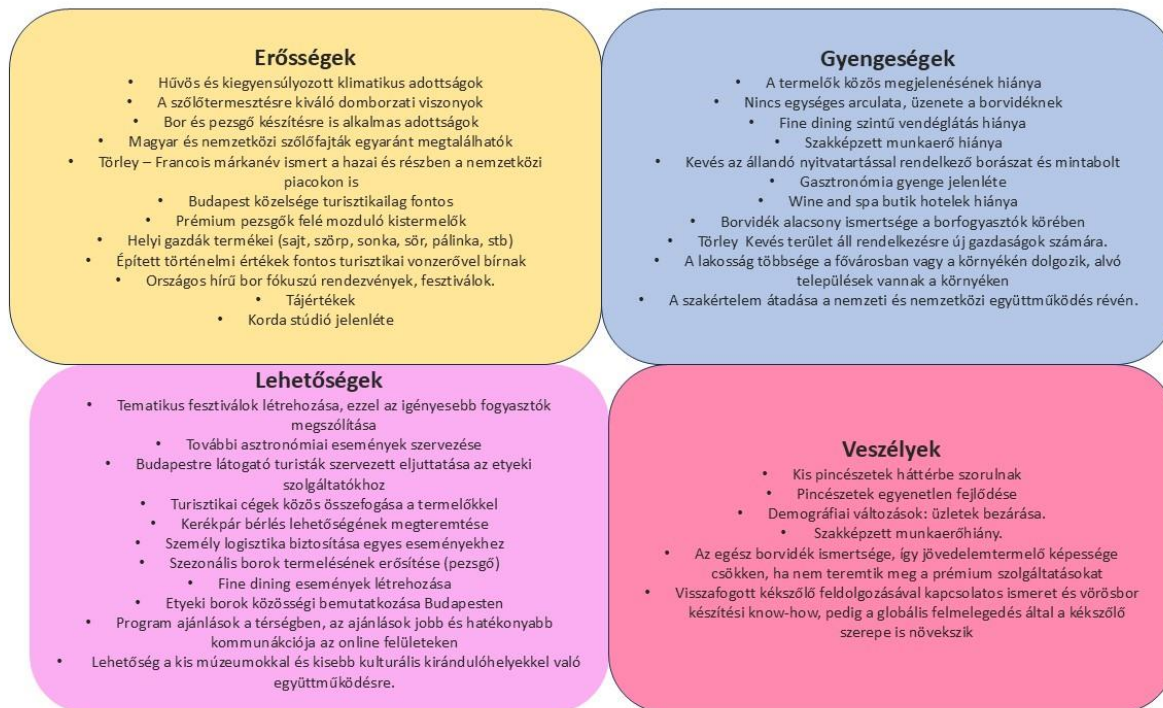
A fogyasztói kérdőíves vizsgálatomat online formában, Google Űrlap segítségével végeztem, melyet 80 fő töltött ki. A kutatás során önkényes mintaválasztást alkalmaztam, mivel célom az volt, hogy szélesebb körben kapjak visszajelzéseket a borturizmussal kapcsolatos fogyasztói attitűdökről és preferenciákról. A kérdőív összeállításakor arra törekedtem, hogy a válaszadók véleményét megismerjem többek között a borturizmus iránti érdeklődésről, a bortúrákon való részvételi szokásaikról, valamint arról, hogy milyen tényezők befolyásolják döntéseiket egy-egy borvidék meglátogatása kapcsán. Az online kérdőívet egyszerűen és gyorsan tudtam eljuttatni a potenciális válaszadókhoz, ami hatékony eszköznek bizonyult a kutatás időbeli és anyagi korlátainak figyelembevételével. Az online forma továbbá lehetővé tette, hogy a válaszadók kényelmesen, saját tempójukban tölthessék ki a kérdőívet. Részben zárt, részben nyitott kérdéseket alkalmaztam a felmérésem során. A zárt kérdések alkalmazását az indokolta, hogy olyan információkra volt szükségem, amelyek könnyen értékelhetők és jól általánosíthatók. A nyitott kérdéseket pedig azért használtam, hogy meghagyjam a válaszadóknak a szabad asszociáció lehetőségét.

Az így kapott adatok segítettek abban, hogy átfogó képet alkossak a fogyasztói elvárásokról és preferenciákról, melyek fontos szerepet játszanak a borturizmus fejlődési lehetőségeinek megértésében.

4. Eredmények és értékelésük

4.1. SWOT elemzés

6. ábra Az Etyeki borvidék SWOT analízise
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

Az Etyeki borvidék SWOT elemzése szerint számos erősség teszi a területet különlegessé: kedvező klimatikus és domborzati adottságai kiváló alapot biztosítanak a szőlőtermesztéshez és pezsgőkészítéshez. A térségben mind magyar, mind nemzetközi szőlőfajták megtalálhatók, amelyek széles kínálatot nyújtanak. Az ismert Törley-Francois márka hazai és részben nemzetközi elismerést is hoz a térség számára, továbbá Budapest közelsége különösen vonzó a turisták számára. A helyi kistermelők prémium pezsgők felé való orientációja, valamint a változatos helyi termékek, mint sajtok, sonkák és pálinkák, tovább növelik a vonzerőt. Emellett a borfókuszú rendezvények és történelmi látványosságok is kiemelkedő turisztikai értékkel bírnak.

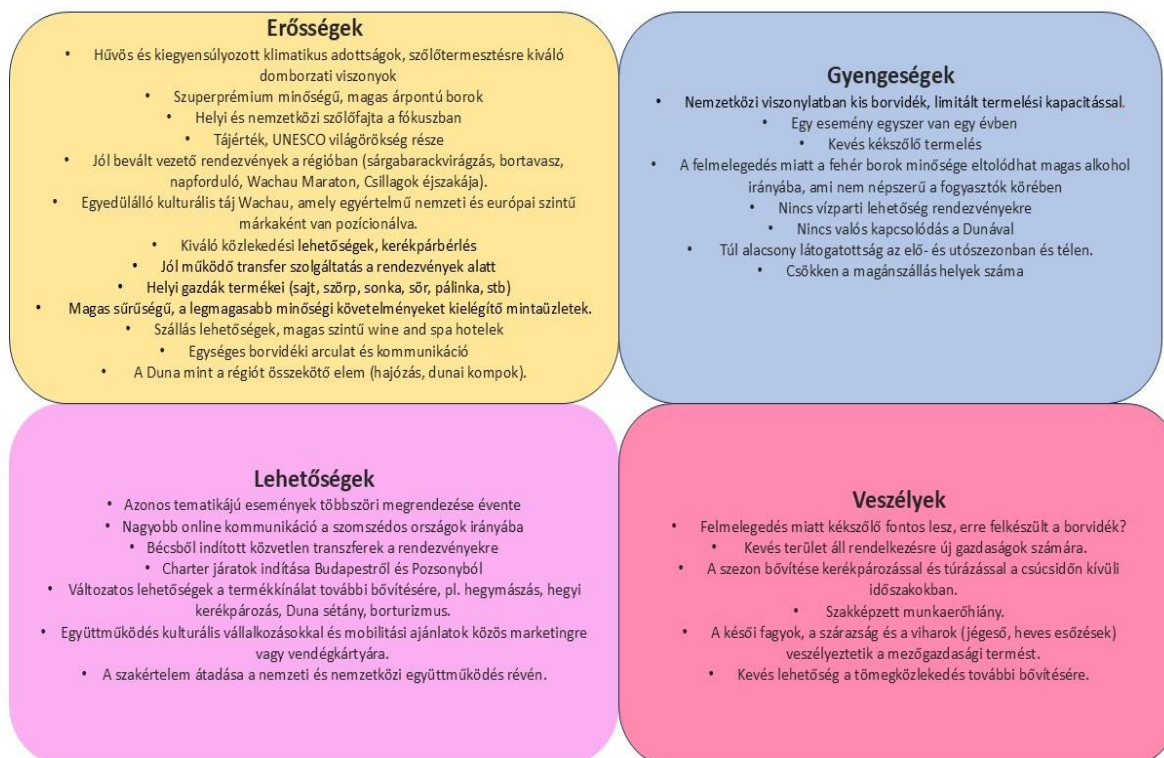
A borvidék azonban számos gyengeséggel küzd, beleértve az egységes arculat és marketingüzenet hiányát, ami nehezíti az összekapcsolódást és a látogatók vonzását. A fine dining szintű vendéglátás és a szakképzett munkaerő hiánya korlátozza a magas szintű szolgáltatások nyújtását. Emellett kevés borászat és mintabolt tart nyitva állandó jelleggel, és a gasztronómiai kínálat is szűkös. A borvidék alacsony ismertsége, valamint a wine & spa butik hotelek hiánya tovább csökkenti a vonzerőt a borkedvelők körében. A Törley méretei miatt

korlátozott az új gazdaságok számára elérhető terület, és a környékbeli települések nagy része alvó településként funkcionál.

A lehetőségek között szerepelnek tematikus fesztiválok, amelyek új, igényesebb látogatókat vonzhatnak a térségbe, valamint a fine dining események bevezetése. A Budapest és Etyek közötti turisztikai kapcsolatok erősítésével több látogató érkezhethetne szervezeten a borvidékre. A kerékpárbérlés lehetősége, valamint személyszállítási megoldások egyes rendezvényekre szintén kedvezően hathatnának a turizmusra. A szezonális borok, különösen a pezsgők népszerűsítése és a helyi borok bemutatása Budapesten is erősíthetné a borvidék ismertségét. Továbbá a helyi kisebb kulturális helyekkel való együttműködés révén színesebb programkínálat alakítható ki.

A borvidék fejlődését több veszély is fenyegeti. A kis pincészetek háttérbe szorulhatnak, ha nem biztosítanak számukra megfelelő támogatást, és a pincészetek közötti fejlődés is egyenetlen lehet. A demográfiai változások következtében több helyi vállalkozás bezárhat, és a szakképzett munkaerő hiánya tovább súlyosbíthatja a helyzetet. Amennyiben a prémium szolgáltatásokat nem sikerül fejleszteni, az egész borvidék ismertsége és gazdasági potenciálja csökkenhet. A kékszőlő-feldolgozás visszafogottsága miatt a vörösbor készítéséhez szükséges know-how hiánya kihívást jelenthet, különösen a globális felmelegedés fokozódásával.(7.ábra)

7. ábra A Wachau borvidék SWOT analízise (forrás: saját szerkesztés, 2024)

A Wachau borvidék SWOT elemzése szerint a térség legfőbb erősségei a kiváló klimatikus és domborzati adottságok, amelyek magas minőségű, prémium árkatóriájú borok termelését teszik lehetővé. A régió egyedülálló kulturális és természeti értékei, például az UNESCO világörökségi státusz és a Duna közelsége, komoly turisztikai vonzerőt jelentenek. Emellett a régió gazdag kulturális eseményekben, mint a sárgabarackvirágzás vagy a Wachau Maraton, amelyek nemzetközileg is ismertté tették. A magas színvonalú helyi termékek és szolgáltatások, a borvidéki arculat egységessége, valamint a jól kiépített közlekedési infrastruktúra, kerékpárútlak és transzfer szolgáltatások különösen vonzóak. A borvidék jól felszerelt mintaboltokkal és magas szintű szálláshelyekkel, például wine and spa hotelekkel is büszkélkedhet.

Ugyanakkor gyengeségei között szerepel a borvidék kis mérete és limitált termelési kapacitása, valamint a rendezvények korlátozott gyakorisága, hiszen több esemény évente csak egyszer kerül megrendezésre. A fehérbor-termelés dominanciája mellett kevés kékszőlőt termesztnek, ami a globális felmelegedés miatt hátrányt jelenthet. A Duna jelentős turisztikai potenciált rejt, de a vízparti események hiánya és a Dunával való kapcsolat gyengesége kiaknázatlan lehetőséget jelent. A térség látogatottsága főleg a szezonon kívüli időszakokban és télen alacsony, amit csökkenti a magán szálláshelyek száma is.

A lehetőségek között említendő a rendezvények gyakoribb megrendezése, amely növelhetné a látogatószámot. A régió nagyobb online kommunikációval, illetve közvetlen transzferekkel vonzóbbá válhatna a szomszédos országokból érkezők számára is. A charter járatok indítása Bécsből, Budapestről vagy Pozsonyból szintén új piacokat nyithatna meg. A borkínálat bővítése mellett a hegyi kerékpározás és túrázás fejlesztése segíthetne a csúcsidőn kívüli turizmus erősítésében. Együttműködés kulturális vállalkozásokkal és közös marketing stratégia vendégkártyával szintén vonzóbbá tehetné a régiót.

Veszélyként jelentkezik, hogy a régió infrastruktúrája nem képes egyszerre nagy mennyiségű turistát kiszolgálni. A szőlőtermesztést veszélyezteti a klímaváltozás, például a késői fagyok és szárazság, továbbá a kékszőlő jelentősége növekedhet, amire nem biztos, hogy a borvidék felkészült. Az ingatlanárak emelkedése és a tömegközlekedési lehetőségek további bővítésének korlátozottsága szintén akadályt jelenthet a régió számára. A demográfiai változások, a munkaerőhiány, valamint az erdőgazdasági nehézségek tovább növelik a jövőbeli kihívásokat.(8.ábra)

8. ábra A két borvidék közös SWOT analízise
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

Az etyeki és a wachau borvidék SWOT elemzése több hasonlóságot is mutat, amelyek mindkét régióban fontos szempontok lehetnek a fejlődés szempontjából. Erősségeik közé tartozik a hűvös és kiegyensúlyozott klíma, amely különleges karakterű borokat eredményez, és a szőlőtermesztés szempontjából kedvező domborzat. Emellett a helyi és nemzetközi szőlőfajták jelenléte széles borválasztékot tesz lehetővé. A régiók esztétikai és természeti értéke, valamint

a minőségi borfesztiválok és gourmet rendezvények vonzóvá teszik a borvidékeket a turisták számára, különösen az egyedi helyi termékek, mint a sajt, szörp, sonka és pálinka bemutatásával.

Gyengeségként megfigyelhető, hogy a vörösbor készítésnél szinte kizárólag a Pinot noir szőlőfajtára építenek, amely kevésbé népszerű, különösen a változatos vörösborok iránti igény növekedése mellett. A lehetőségek terén mindkét borvidék profitálhat további gasztronómiai események szervezéséből, a rendezvényekhez kapcsolódó logisztikai megoldásokból, valamint a közvetlen transzferek biztosításából, amelyek különösen a fővárosból érkező látogatók számára tehetik könnyebbé a látogatást. Továbbá, a helyi múzeumok és kulturális programok hatékonyabb online kommunikációval népszerűsíthetők, míg a termékkínálat bővítése új lehetőségeket nyújthat.

A veszélyek között kiemelhető, hogy a kékszőlő termesztéséhez és vörösbor készítéséhez szükséges tudás hiánya hosszú távon hátrányos lehet, különösen a globális felmelegedés miatt növekvő kékszőlő iránti kereslet miatt. Emellett mindkét régióban korlátozottak a területi lehetőségek új gazdaságok számára. A változékony időjárás, például a késői fagyok, aszály és heves esőzések, szintén fenyegetik a termést, és a tömegközlekedési infrastruktúra fejlesztési lehetőségei is szűkösek, ami kihívást jelenthet a látogatók számára a megközelítésben.

4.2. Termelői mélyinterjú

Etyek-Budai borvidék

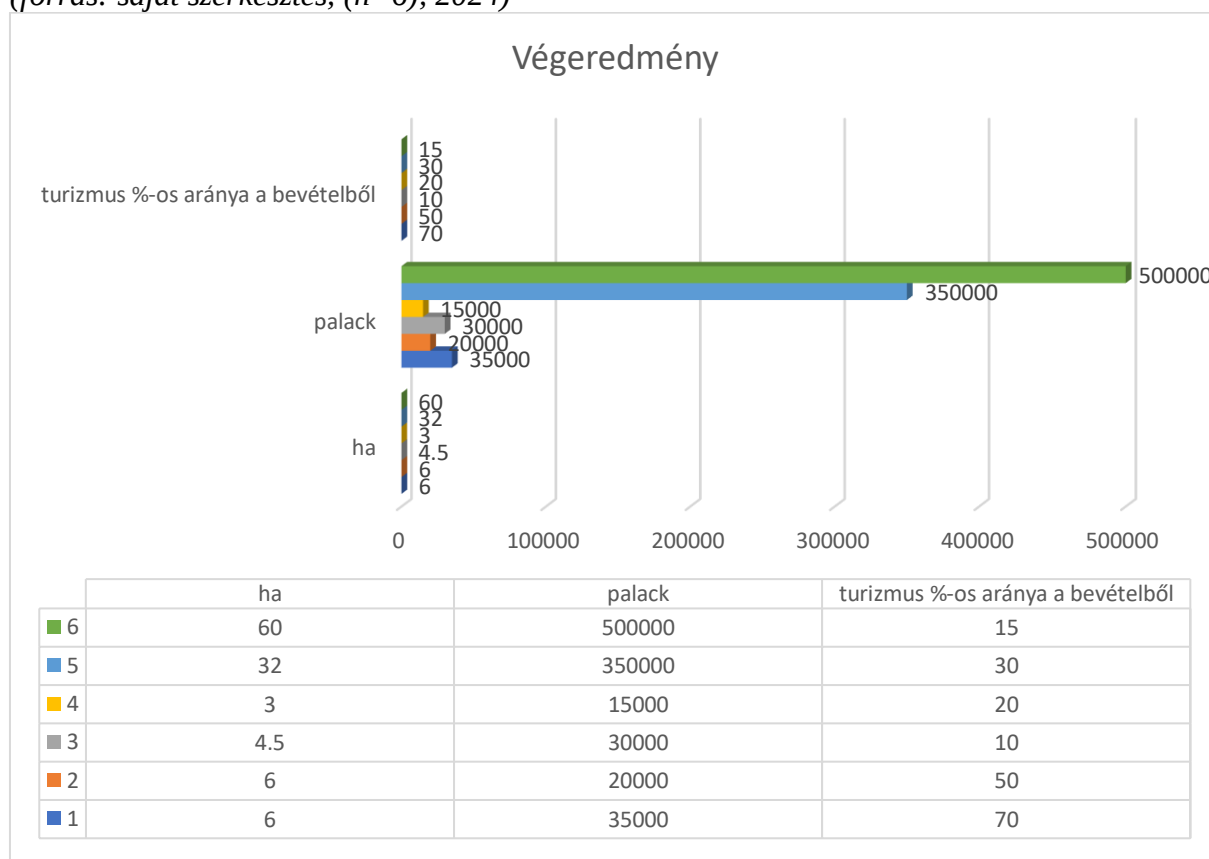
A válaszok elemzése

Az interjú során kitértem a pincészetek kapacitására és kielemeztem, hogy a pincészet nagyságától függően milyen a turizmus szektorban értékesített borok aránya, illetve milyen minőségben tudják kiszolgálni a látogatókat.

A mélyinterjú során négy kisbirtokot (3-6 ha közt, illetve 15000-35000 palackszám közt) és két közepes méretű birtokot (30-60 ha közt, 350000-500000 palack) kerestem fel.

Minden pincészet esetében kíváncsi voltam, hogy mennyire látják a saját helyzetüket reálisan és hogyan gondolkoznak a saját vagy közösségi fejlesztésekről. (9.ábra)

9. ábra Bortermelés és bortértékesítés a borturizmusban,
(forrás: saját szerkesztés, (n=6), 2024)

A kapott válaszok alapján elkészített diagramon megfigyelhető, hogy minél nagyobb a pincészet arányához képest és nincs megfelelő kiszolgálás, úgy a turizmus ágazaton belüli bor értékesítése alacsony. A kisebb kapacitással rendelkező és a turizmusra felkészült birtokok értékesítése a turizmus számára pedig már 50-70 % közé tehető, ez két pincészetet érint. A közepes nagyságú pincészetek turizmus számára történő értékesítés pedig 20-30% közé tehető, ez 2 két pincészetet érint.

Arra a kérdésre, hogy hogyan értékeli a borászat aktivitását a borturizmusban, az összes megkérdezett közepesen elégedett volt, de fejleszthetőnek értékelte. Ugyanakkor a „fejleszthető” értékelést különböző aspektusból kaptam. Volt, aki a nagy tőkeigény miatt nem lát lehetőséget a fejlesztésre, volt, aki épp egy beruházás közben van és ketten úgy látták, hogy már magas szintű a szolgáltatás, de még van lehetőség a bővülésre.

Következő kérdésem arra irányult, hogy mennyire készül fel a borászat a borturisták kiszolgálására? Hatból öt borászat felkészültnek érzi magát a borturisták kiszolgálására. Két pincészet állandó nyitvatartással, tematikus kóstolósorokkal, falatkákkal várja a vendégeket.

Egy megkérdezett szerint a szükséges minimumon működik a turizmus. Nyáron hétközben egyáltalán nincs felkészülve (a borászok adják el a bort). A birtokon működő étteremre tudnak támaszkodni, mert hétvégén az éttermi és turisztikai szolgáltatások magas színvonalon működnek.

Kíváncsi voltam arra, hogy turizmust vizsgáló piackutatások eredményeit milyen mértékben alkalmazza a borászat a szolgáltatásai kialakításakor. A megkérdezettek kétharmada nem használja ezeket a kutatási eredményeket, két borászat reagált pozitívan.

Ezt követően arról érdeklődtem, hogy szerintük mennyire ismert az etyeki körzetet, mint (bor)turisztikai desztináció. Látható, hogy a borászok pozitívan tekintenek Etyek ismertségére. A legviszafogottabb vélemény szerint is közepesen ismert. Két borász kiemelte, hogy az ismertség elsősorban az elmúlt két évtized turisztikai fejlesztései és állandó rendezvényeinek köszönhető. Volt, aki szerint top 10-be, volt, aki szerint TOP 5-be tartozik Etyek. Budapest közelségének pozitív hatását minden válaszadó megemlítette, de azt is, hogy Tokaj, vagy Villány ismertségét nem éri el és nem is fogja elérni.

Egy borász szerint: „Jót tett a covid” a borvidék újrafelfedezésében, sokan csak menekülni akartak a városból a zöldbe, majd rájöttek, hogy ha vége a járválynak itt nálunk minőséget is találnak. Ezért is fejlődött a vendéglátási – turisztikai lábunk a legdinamikusabban.

Az etyeki körzet turisztikai felkészültségét megfelelőnek, de egyértelműen fejleszthetőnek értékelte minden interjúalany. Ketten kiemelték, hogy szálláshely és vendéglátás terén lenne szükséges a fejlesztés. Egy borászat megfogalmazta, hogy Budapest közelségi pozitív, de a „a tömegközlekedés Etyekre egyáltalán nincs jól felépítve.” Egy termelő még több, jól előkészített, meghirdetett rendezvénnyel nagyobb tömegeket lehetne megmozdítani.”

A turisztikai szolgáltatók közti együttműködést nagyon vegyesen értékelték a megkérdezettek. Volt, aki szerint nincs szoros együttműködés, más viszont példaértékűnek látja. Ez az egymással szemben álló megállapítás további kutatást érdemel. Három megkérdezett szinte egybehangzóan mondta, hogy a kapcsolat nem szoros, de egy-egy konkrét projekt (rendezvény) kapcsán jól megy az együttműködés.

A megkérdezettek összességében inkább nem elégedettek az *Etyeki Borút munkájával*. „Az elmúlt évtizedben a közösségi tevékenység szinte minden területen gyengült”.

Nem szánnak elég időt és energiát a marketingre. Szórólapoznak, plakátoznak, ami ma már édes kevés. Sokkal nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a social médiában való aktívabb részvételre.” „több rendezvényre, kóstolóra, szakmai útra, látogatásra lenne szükség.”

Ugyanakkor egy borászati kiemelte, hogy „támogatás hiányában ezek az egyesületek életképtelenek.”

Következő kérdésem: Ön szerint mire lenne szükség a magasabb minőségű borturizmus szolgáltatáshoz etyeki körzet szinten? Kérem soroljon fel néhány: „must to have – nice to have” tényezőt!

A legátgondoltabb és legrészletesebb válaszokat erre a kérdésre kaptam.

„Elsősorban időre. Összefogásból lehetne több, de hosszú távon jó az irány, mert megvan az egyetértés a termékek tekintetében. Ha gyorsítani akarunk, akkor közös marketing tevékenység kellene. De ehhez közös akaratra van szükség.”

„Etyek márka kialakítására. Etyek, mint elsőszámú pezsgőbortermő vidék lehetne egy hívószó. Erről kellene informálni a közönséget, ez kellene legyen a hívószó, a brand. Jelenleg inkább esküvőhelyszíneként, fesztiválhelyszíneként ismert.”

„Lényegesen több szálláshely, sofőr-/taxi szolgáltatás Etyeken belül és Etyek-Budapest viszonylatban”.

„Más típusú a regenerálódáshoz köthető turizmus erősítése, fürdő, spahotel, sport turizmus (kijelölt túra útvonalak, gyaloglás, kerékpározás)”

„Jobb, átgondoltabb infrastruktúra. Aktívabb részvétel a social platformokon, egyértelmű – konstans - kiszámítható nyitvatartások a szolgáltatók részéről, kevesebb parasztvakítás (zsíros kenyér, hamuba sült pogácsa, libafuttatás) magasabb gasztró minőség, jobb ár –érték arány.”

„Must have: etyeki borközpont, turisztikai központ, kávézó, információs tájékoztató pont, Borvidéki térkép. Nice to have: Etyeki borbusz, biciklibérlés, közös etyeki bor-app.”

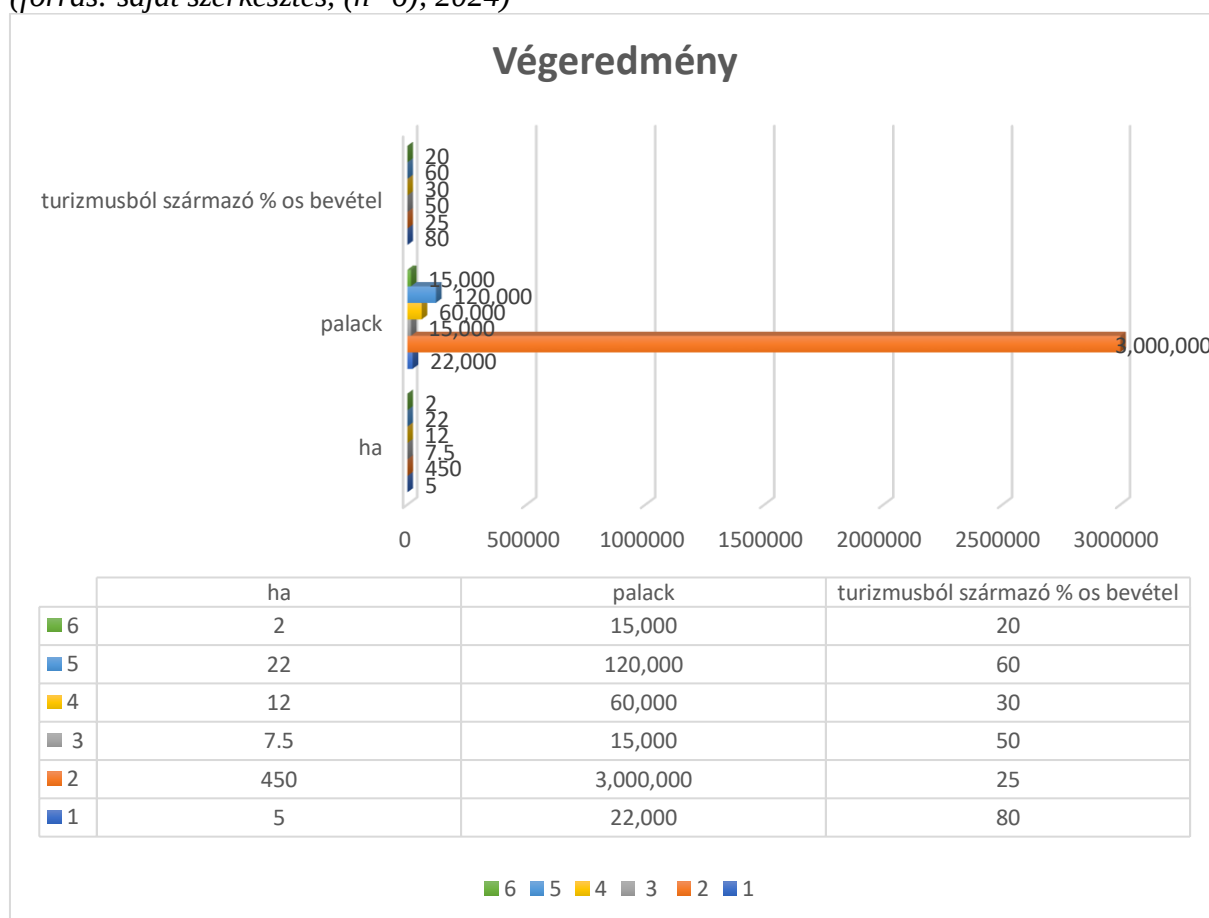
Végezetül megkérdeztem, hogy tudnak-e említeni olyan nemzetközi borút / borturisztikai desztináció példát, amely tanulmányozása segítheti az etyeki borturizmus fejlődését? Erre ketten nem tudtak említeni, egy termelő pedig haza példát, Villányt említette. Nemzetközi példaként Champagne, Franciacorta, Wachau, Burgenland, Grinzing és Weinviertel került említésre.

Termelői mélyinterjú - Wachau borvidék

A mélyinterjú során három kisbirtokot (2-7,5 hektár között, 15-22 000 palackkal) és két közepes méretű birtokot (12-22 hektár között, 60-120 000 palackkal), valamint egy nagy birtokot (450 hektár, 3 000 000 palackkal) kérdeztem meg.

Arra vonatkozóan, hogy miként értékelik a borászatok aktivitását a borturizmusban, mindannyian elégedettek voltak, és egy-egy fejlesztésként megemlítették a pincetúrák bevezetését, ahol még nem tudott megvalósulni. A "fejleszthető" értékelés azonban különböző szempontokból született: volt, aki éppen egy beruházáson dolgozik, míg ketten úgy gondolták, hogy szolgáltatásaik már magas szintűek, de van még tér a növekedésre. (10.ábra)

10. ábra Bortermelés és borértékesítés a borturizmusban,
(forrás: saját szerkesztés, (n=6), 2024)

A következő kérdés arra irányult, hogy mennyire készültek fel a borászatok a borturisták fogadására. Hatból öt borászat késznek érzi magát felkészültnek és egy pedig részben. A borászatok állandó nyitvatartással rendelkeznek, de nagyobb csoportoknak szükséges előre bejelentkezni.

A válaszadók közül senki nem alkalmazza eredményeket a piackutatási eredményeket a turisztikai szolgáltatásaik kialakításánál.

A *wachau* borvidék ismertségét illetően a borászok pozitív visszajelzéseket adtak. Még a legvisszafogottabb vélemény szerint is közepesen ismert.

A *wachau* borvidék turisztikai felkészültségét minden interjúalany megfelelőnek tartotta.

A turisztikai szolgáltatók közötti együttműködést mindannyian példaértékűnek tartották, a cégek között jól működik a szervezés és a borászatok is összetartanak.

A *Vinea Wachau* munkáját minden borász egyhangúlag megfelelőnek értékelték, de egy borász jegyezte meg, hogy a fogyasztók irányába a kommunikációt fejleszteni kellene.

Arra a kérdésre, hogy mire lenne szükség a magasabb szintű borturizmus szolgáltatásához Wachauban, a legátgondoltabb válaszokat kaptam. Néhány fontos tényező, amit megemlítettek:

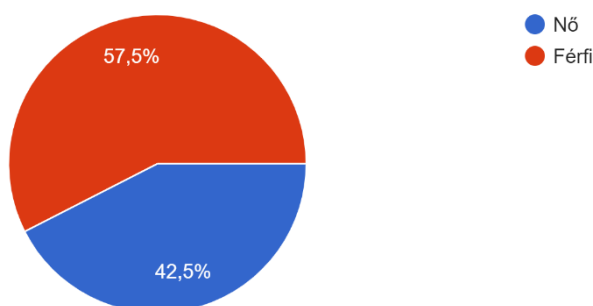
- **„Must have”**: Minőségi gasztronómiai események szervezése. Közösségi bolt létrehozása, borok és helyi termékek értékesítése.
- **„Nice to have”**: Kirándulás a környékbeli látnivalók körül. Dunai hajózás.

Végül, amikor nemzetközi példákra kérdeztem rá, mellett nemzetközi példaként többen Moselt említették.

4.3. Fogyasztói kérdőív eredményei

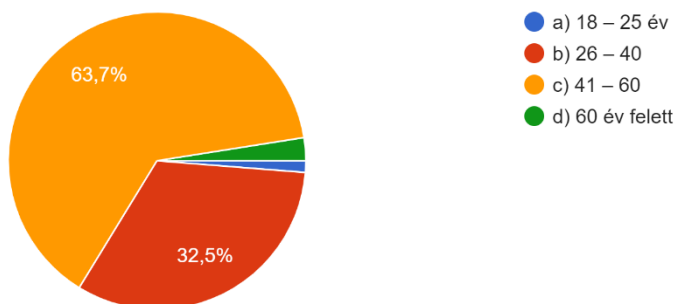
A felmérés önkéntes alapon, anonim módon valósult meg. A válaszadók nemi megoszlása 57,5% -ban férfi és 42,5%-ban nő.(11.ábra)

11. ábra Nemek eloszlása n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

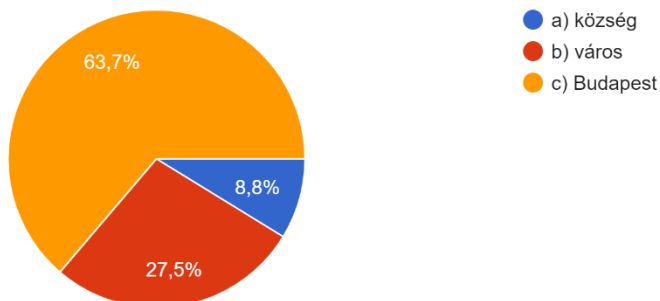
A koreloszlás vizsgálatakor azt láttam, hogy 96%-ban 26-60 közöttiek töltötték ki a kérdőívet. Ezen belül is a 41-60 közötti korosztály létszáma majdnem eléri a kétharmadot. A 60 év felettiek és a 18-25 év közöttiek az én vizsgálatomban elenyésző. (12.ábra)

12. ábra Korcsoport megoszlása, n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

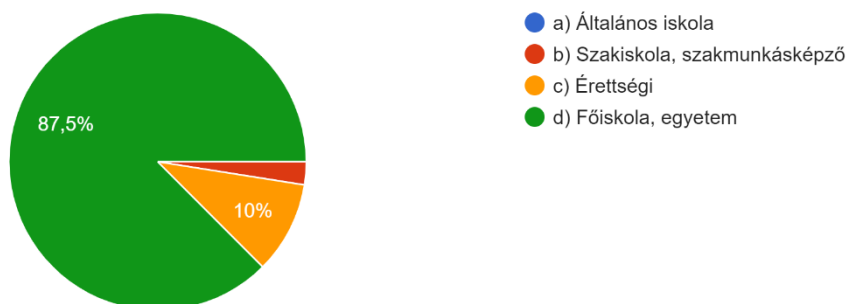
A válaszadók lakhelyének vizsgálata során kijelenthető, hogy Budapest felülreprezentált a 63,7%-kal. A válaszadók több mint negyede vidéki városban élő borkedvelő.(13.ábra)

13. ábra Lakhely megoszlása n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

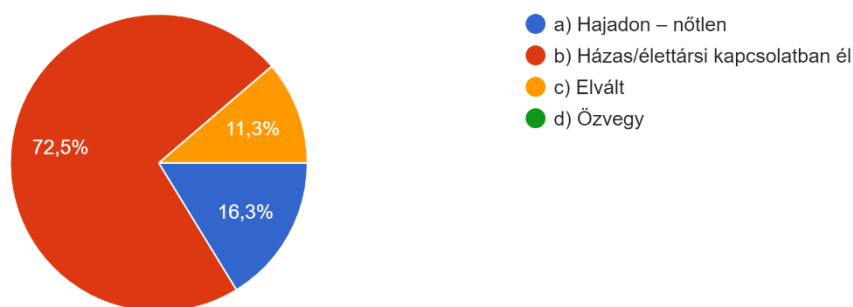
A megkérdezettek túlnyomó része 87,5%, főiskolai vagy egyetemi diplomával rendelkezik, míg érettségivel 10%-uk. A szakiskolát végzettek aránya 2,5%. (14.ábra)

14. ábra Végzettség megoszlása n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

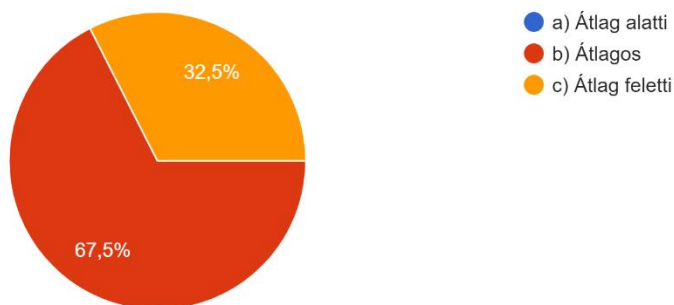
A kitöltők családi állapotára utaló kérdés azt mutatja, hogy 72,5% -a párkapcsolatban él, 16,3%-a egyedülálló és 11%-a pedig elvált. (15. ábra)

15. ábra Családi állapot n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

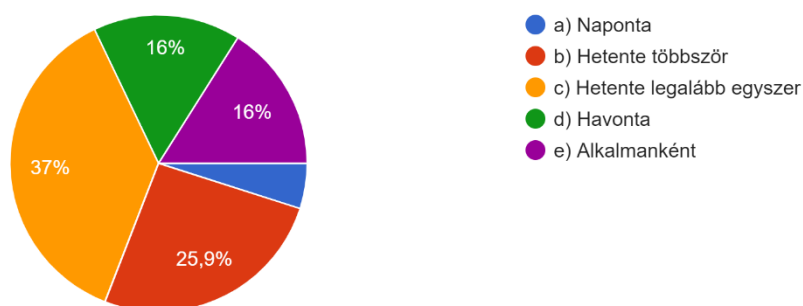
Kérdőívem kitöltői a jobb módúak közé tartozik, hiszen nem átlag alattinak az életszínvonalát. Ugyanakkor az átlag feletti aránya 32,5% .(16. ábra)

16. ábra Családi állapot n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

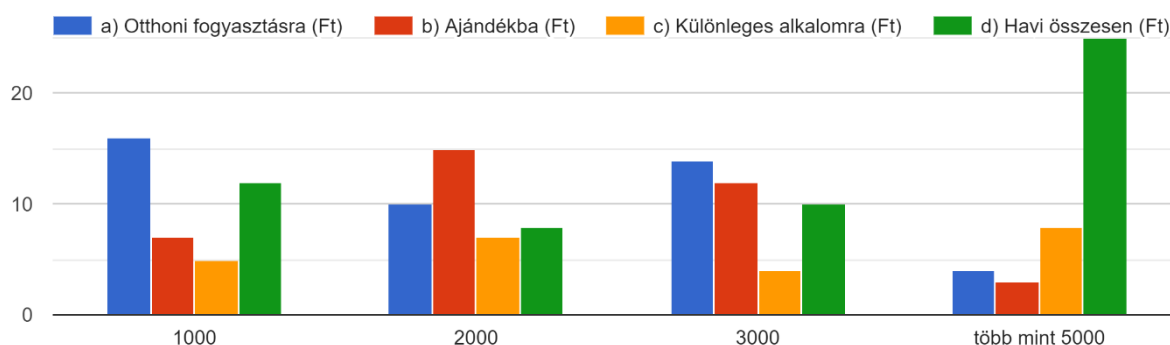
A fogyasztási gyakoriság vizsgálatokat azt tapasztaltam, hogy a bort hetente legalább egyszer vagy többször fogyasztók aránya 68%. Őket rendszeres borfogyasztóknak hívhatjuk, de ez az adat nem vetíthető ki a teljes magyarországi népességi mert a mintavételelem nem volt reprezentatív. A ritkán, alkalmanként bort fogyasztók aránya 16%. A különböző marketingeszközök használata elsősorban ezen szegmensenl kapcsolatosan lehet hatékony, őket lehet a legkönnyebben bevonni a gyakoribb borfogyasztók körébe, hiszen fogyasztanak bort, de a gyakoriság növelhető. (17.ábra)

17. ábra Borfogyasztás gyakorisága n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

A havonta borra költött összeg nagy szórást mutat. Az megfogalmazható, hogy otthoni fogyasztásra költik a legkevesebbet és ajándékozáásra a legtöbbet. A különleges alkalmak kapcsán minden ársáv közel hasonló arányban fordul elő a vizsgált sokaságban.(18-ábra)

18. ábra Borra költött összeg havonta, n= 80, 2024
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

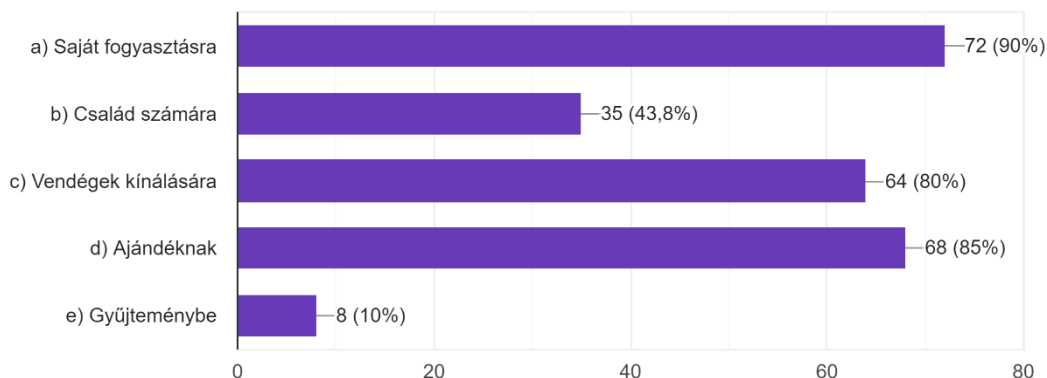
A borvásárlás célja kapcsán feltett kérdés nem hozott számomra meglepő választ. Gyűjteménybe, hosszabb érlelésre alig 10% vásárol bort. Ugyanakkor saját fogyasztásra 90%, ajándékként 85%, vendégek kínálására pedig 80%-uk vásárol valamilyen bort. A két utóbbi

kategória magas értékéből arra következtethetünk, hogy értékes, fontos terméknek tartják a bort. (19.ábra)

19. ábra Borvásárlás célja n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

3.Milyen célból szokott bort vásárolni? (több válasz is jelölhető)

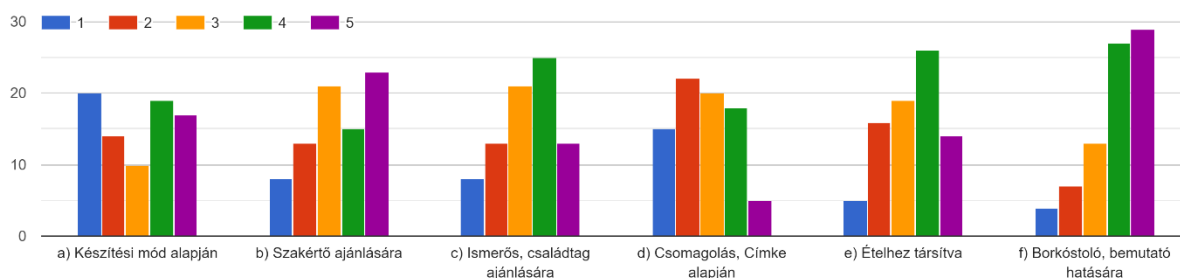
80 válasz

Arról is kérdeztem a fogyasztókat, hogy mi alapján döntenek egy palack bor vásárlása során. Megfogalmazható, hogy a kézzel fogható élmény számít a leginkább, vagyis borkóstoló hatására inkább vásárolnak, de családtag/barát vagy szakértő ajánlása is inkább fontos szempont. A készítési mód és a csomagolás nem igazán fontos szempont, míg az ételhez történő vásárlás leginkább a semleges és a inkább jellemző kategóriába esett. (20.ábra)

20. ábra Borvásárlási szokás n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

Mi alapján vásárol bort? Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1 = nem jellemző, 5 = nagyon jellemző

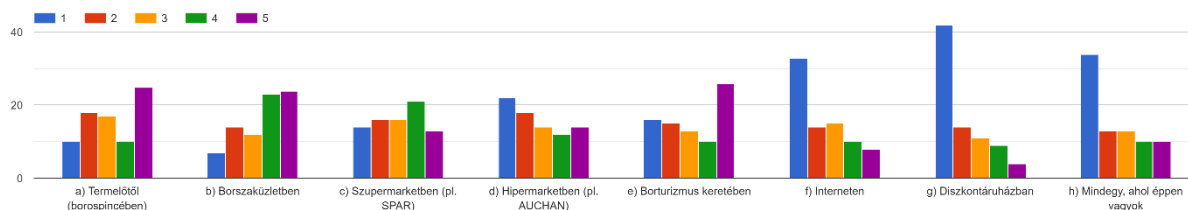

A vásárlás helyszínével kapcsolatos válaszokból kiderül, hogy diszkont üzletekben és webshopban alig vásárolnak, de a „mindegy, bárhol” megközelítés is ebbe a kategóriába esik. Borturizmus keretén belül (tehát pincelátogatáskor) inkább vásárolnak és ez összecseng azzal, hogy a borásztól, pincétől is szívesen vásárolnak. Szuper és hipermarketek nagy szórást

mutatnak, mint vásárlási helyszín. A borszaküzlet inkább számít borbeszerzési helyszínnek.(21.ábra)

21. ábra Borvásárlás helyszíne n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

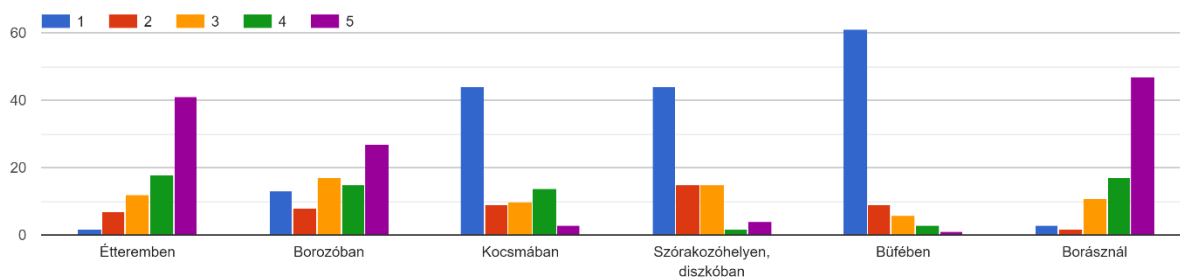
5,Hol szokott bort vásárolni? Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1= nem jellemző, 5 = nagyon jellemző.

A házon kívüli borfogyasztási preferenciák alapján elmondható, hogy a megkérdezettek elsősorban étteremben, a borászatnál, esetleg borozóban fogyasztanak bort. Szórakozóhelyen, kocsmában, büfében csak a mintának nagyon kis része fogyaszt bort. (22.ábra)

22. ábra Borfogyasztás helyszíne, n=80
(forrás: saját szerkesztés)

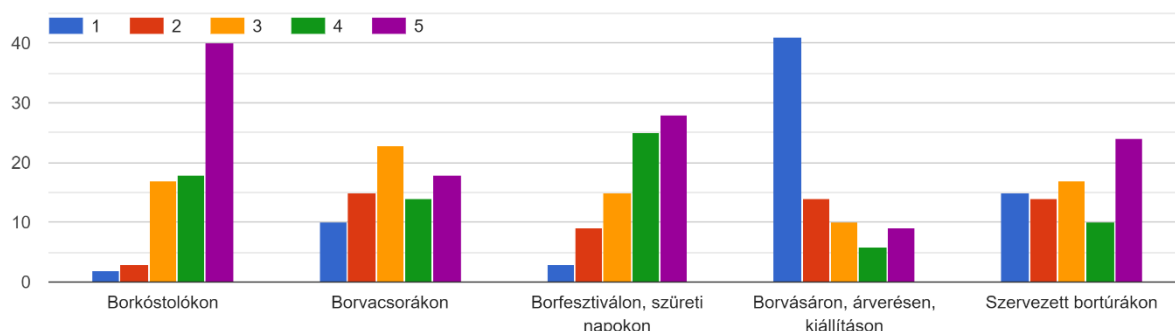
6,Hol, milyen típusú vendéglátóhelyen szokott bort fogyasztani? Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1= nem jellemző, 5 = nagyon jellemző.

A megkérdezettek rendszeresen vesznek részt borkóstolón, fesztiválokon. Szervezett bortúra és borvacsora nagyobb szórással jelenik meg a mintában. Borvásáron, árverésen, kiállításon csak nagyon kis részük vesz részt.(23.ábra)

23. ábra Borrendezvények fajtái n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

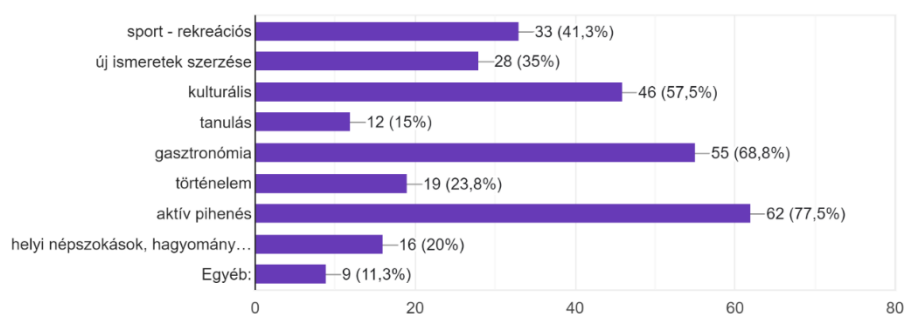
7. Milyen típusú boros rendezvényeken szokott részt venni? Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1 = nem jellemző, 5 = nagyon jellemző

A megkérdezettek 77,5%-a elsősorban aktív pihenés céljából tesz rövidebb utazásokat, preferencia sorrendben ezt követi a gasztronómiai cél, kulturális cél és a sport-rekreáció. Az új ismeretek szerzése 35%-ban fordult elő. Míg a történelmi helyek megismerése 23,8%-ban, a helyi népszokások pedig 20%-ban kerültek említésre. A tanulást 15%-ban említették a megkérdezettek. (24.ábra)

24. ábra Utazási cél, rövidebb üdülésre n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

8. Milyen céllal utazik el rövidebb üdülésekre? Több válasz is megjelölhető.
80 válasz

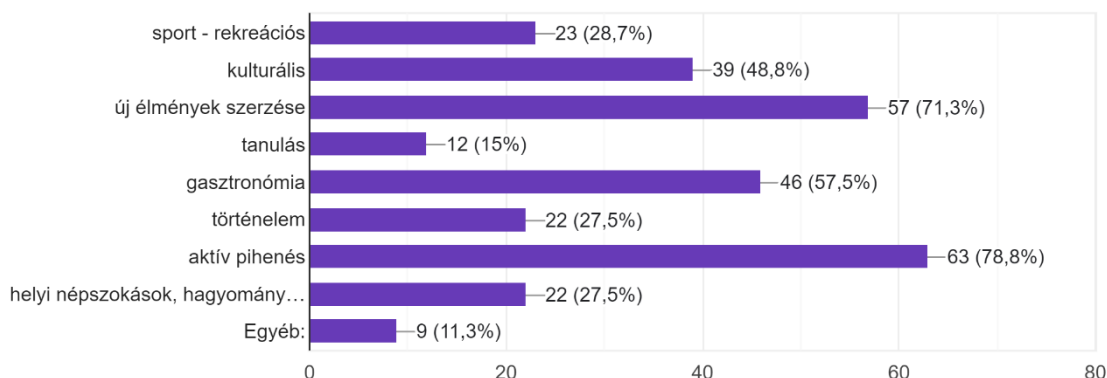
A megkérdezettek 78%-a elsősorban aktív pihenés céljából tesz hosszabb utazásokat, az új élmények megszerzése okán 71,3%-uk, a gasztronómia 57,5%, a kulturális programok miatt 48,8% tervez hosszabb pihenést. A sport-rekreáció, a helyi szokások és a történelem hasonló

arányban érdekli a látogatókat. Az új ismeretek szerzése a látogatók kb. egyharmadát érdekli., míg tanulási cézzal a látogatók 15%-a érkezik. (25.ábra)

25. ábra Utazási cél, hosszabb üdülés idejére, n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

9. Milyen céllal utazik el hosszabb üdülésekre? Több válasz is megjelölhető.

80 válasz

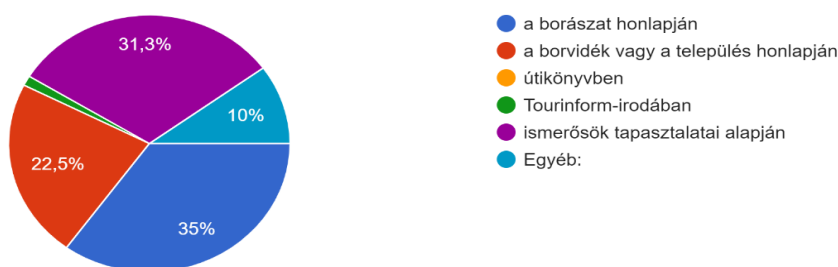
A mintám alanyai a hányszor jár egy évben borvidéken, borászatoknál című kérdésre az első helyen legtöbbet megjelölt látogatási szám egy évben egy alkalom, de másodikként évente 10 alkalmat jelöltek, míg a harmadik helyen 2-3 alkalommal látogatják meg a borászatokat egy éven belül.

A mintám szereplői elsősorban az interneten érdeklődik, ha utazásra készül (borászat, borvidék honlapja), de az ismerősök tapasztalatai is fontosak a látogatás tervezésekor. Útikönyv vagy tourinform iroda jelentősége említést sem érdemel. (26.ábra)

26. ábra Tájékozódás forrása n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

13. Mielőtt meglátogat egy borászatot vagy borvidéket, utána néz-e a tudnivalóknak, látnivalóknak, ha igen, honnan tájékozódik?*

80 válasz

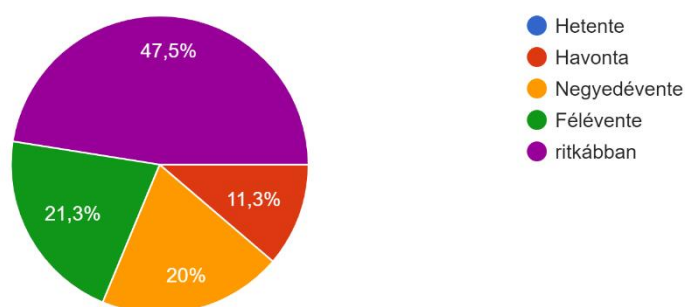

A megkérdezettek majdnem fele nagyon ritkán fogyaszt etyeki bort, a félévenkénti gyakoriságnál is ritkábban. Havi fogyasztást a minta 11%-a, míg negyedéves és féléves gyakoriságot a minta ötöde jelölt meg. (27.ábra)

27. ábra Etyeki borfogyasztás gyakorisága n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

14. Milyen gyakran szokott Etyeki bort fogyasztani?

80 válasz

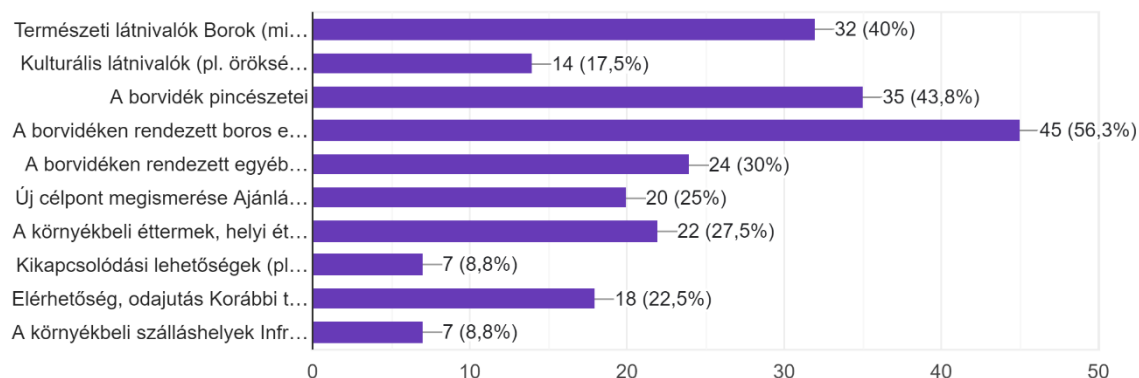

Fontosnak éreztem megtudni, hogy milyen szempontok alapján választják az Etyeki alkörzetet, mint látogatási célpontot. A TOP 5 válasz sorrendje: boros esemény, a pincészetek, természeti látnivalók, egyéb rendezvények a régióban. (28.ábra)

28. ábra Etyek kiválasztása n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

17. Milyen szempontok alapján választaná/választotta Etyeket? Több válasz is megjelölhető.

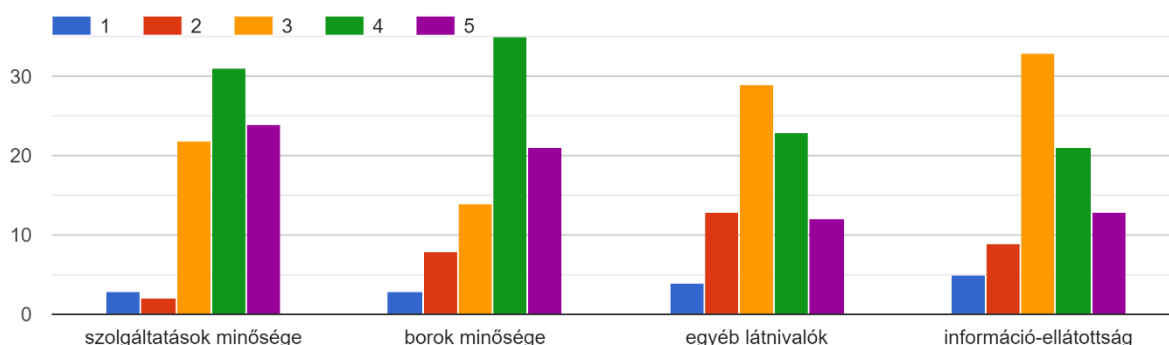
80 válasz

Következő kérdésem arra irányult, hogy mennyire voltak elégedettek a látogatásuk során. A szolgáltatások a borok minősége pozitív sávba került, míg az egyéb látnivalók és az információellátottság inkább semleges értékelést kapott. (29.ábra)

29. ábra Elégedettség az utazás alatt n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

18. Kérjük értékelje 1-5-ig terjedő skálán (ahol 1 a legkevésbé elégedett), hogy elégedett volt-e a következőkkel:*

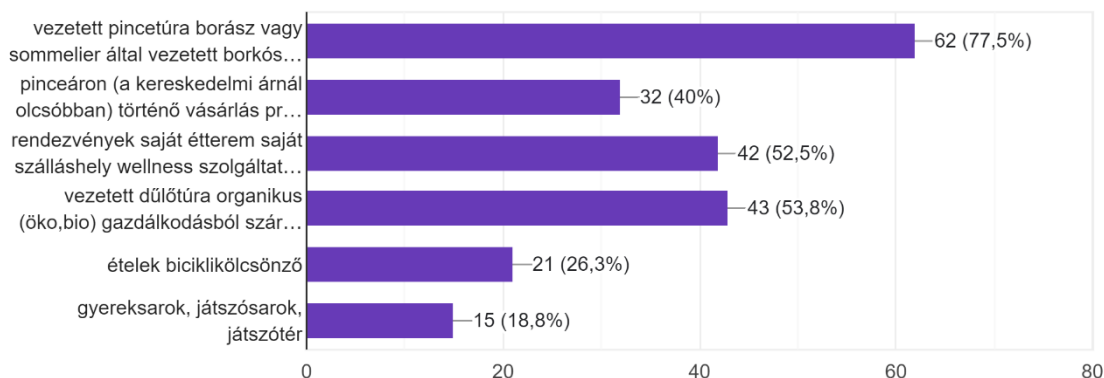

A fejlesztések lehetséges irányainak szempontjából tettem fel a kérdést, hogy milyen szolgáltatásokat venne igénybe szívesen. A vezetett pincetúra, a vezetett dűlőtúra, valamint a wellness, kikapcsolódás kapta a legtöbb jelölést. (30.ábra)

30. ábra Szolgáltatások igénybevétele n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

20. Milyen szolgáltatásokat venne igénybe? Több válasz is megjelölhető.

80 válasz

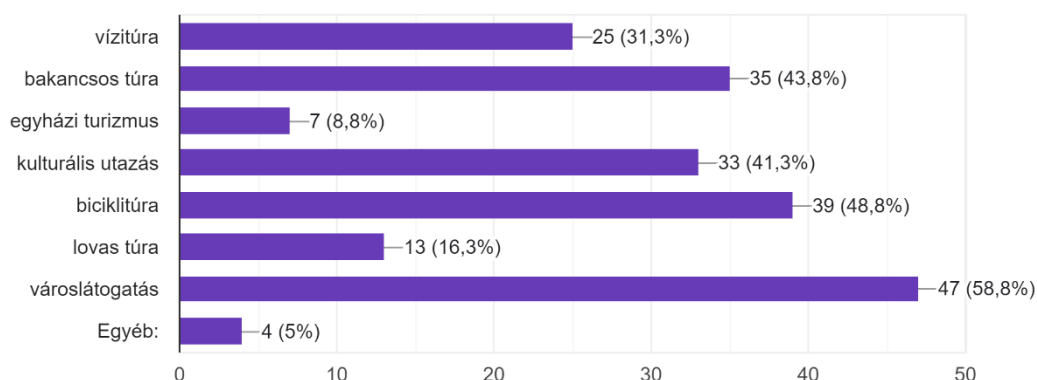

Az élményszolgáltatások fejlesztése, kombinálása érdekében azt kérdeztem, hogy turisztikai attrakcióval kötné össze a borászatok meglátogatását. Főként a városnézés, a kerékpártúra és a bakancsostúra jelent meg a válaszokban, de kultúra és a vízitúra iránt is sokan érdeklődtek. (31.ábra)

31. ábra Turisztikai attrakció n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

21. Milyen turisztikai attrakcióval kötné össze szívesen egy, a borászatok látogatását magába foglaló túrát? Több válasz is megjelölhető.

80 válasz

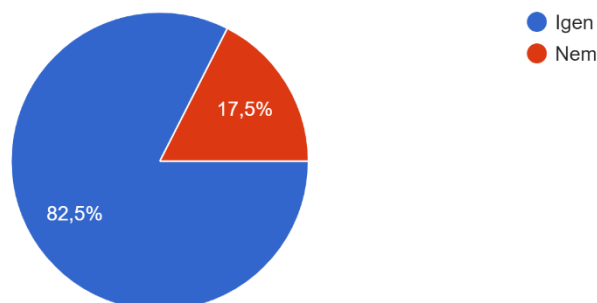

A borászatok számára fontos üzenetet közöl a 22. kérdésemre adott válasz, mely szerint igen nagy arányban (82,5%) szeretnének étkezni is a borászatlátogatás alkalmával. (32.ábra)

32. ábra Étkezés fontossága n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

22. Fontos-e Önnek, hogy a borászatnál tudjon étkezni is?*

80 válasz

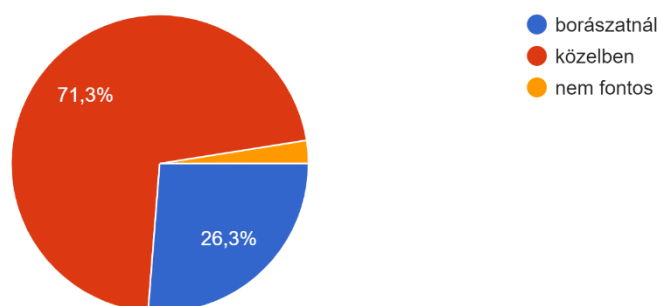

Látható, hogy a szállással kapcsolatos igény is viszonylag egyértelmű. A kóstoló helyéhez képest könnyen megközelíthető, vagy a borászatnál legyen szállás. Ez mindenképp növelné a látogatási hajlandóságot. (33.ábra)

33. ábra Szálláslehetőség borászatnál n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

23. Fontos-e Önnek, hogy a borászatnál legyen szálláslehetőség, vagy elég, ha a közelben talál szállást?*

80 válasz

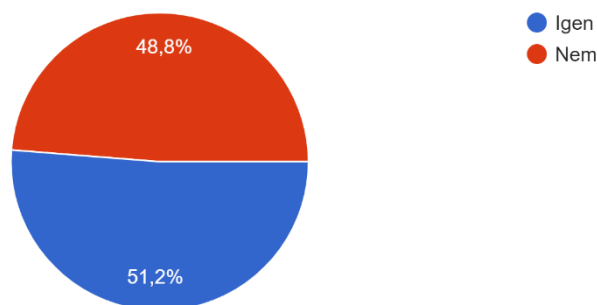

Megoszlott a megkérdezettek véleménye arról, hogy túra keretében akár több borvidéket is szívesen érintenek, vagy egy borvidéken belül is megtalálják a számításukat. Közel azonos, fele-fele arányban voksoltak a két lehetőségre. (34.ábra)

34. ábra Borvidékek megismerése n=80
(forrás: saját szerkesztés, 2024)

24. Borturistaként szeretne egy bortúra alatt több borvidékkel is megismerkedni?

80 válasz

Kutatásaim alapján hipotéziseimet a következőképpen értékelem:

H1: Magyarországon fontos szerepet játszik a turizmus ágazaton belül a borturizmus, vagyis a borturizmus releváns és komoly jövedelemtermelő területe a turizmusnak.

H1 Hipotézist elfogadom. A megkérdezett etyeki borászatok esetében a borturizmusból származó bevétel volt, akinél a teljes bevétel 70%-át tette ki, de senkinél nem volt 10% alatt.

H2: Az Etyek-budai Borvidék borai ismertek és kedveltek a borfogyasztók körében.

H2 Hipotézist elvetem. A megkérdezettek majdnem fele nagyon ritkán fogyaszt etyeki bort, a félévenkénti gyakoriságnál is ritkábban. Havi fogyasztást a minta 11%-a, míg negyedéves és féléves gyakoriságot a minta ötöde jelölt meg.

H3: Az Etyek-budai Borvidék etyeki körzete ismert és forgalmas borturisztikai desztináció a turisták körében. A helyi bortermelők bevételeinek jelentős hányada (25%) származik a pincehelyi értékesítésből, vagyis a borturizmusból.

H3 Hipotézist részben elfogadom. A fogyasztói felmérés eredménye azt mutatja, hogy a fogyasztók ismerik Etyeket, mint borturisztikai desztinációt, de nem számít prioritásnak még a borfogyasztók körében sem. A bortermelők borturizmusból származó bevételeinek aránya változatos értéket mutat. Nem jelenthető ki, hogy jelentős ez a hányad, hiszen a megkérdezettek felénél 25% alatt marad az arány.

H4: Az Etyek-budai Borvidék etyeki körzetének turisztikai szolgáltatásai jól koordináltak, megfelelő minőségűek és jól kihasználtak.

H4 Hipotézist részben elfogadom. Összességében megfogalmazható, hogy mind a borászok a saját szolgáltatásaik színvonalát, mind a fogyasztók az etyeki borvidék szolgáltatásainak színvonalát közepesre értékelték. Vagyis vannak megfelelő alapok, amelyre építkezve lehet még javítani a szolgáltatások minőségét.

5. Következtetések, javaslatok

Az etyeki és wachau borászokkal készült mélyinterjúk elemzése során számos hasonlóság és különbség rajzolódott ki a borturizmushoz való hozzáállásuk és gyakorlatuk tekintetében. Mindkét borvidéken a megkérdezett borászatok nagyrészt elégedettek voltak saját tevékenységükkel a borturizmus területén, azonban a fejlesztés lehetőségét mindkét csoport hangsúlyozta. Az etyeki borászok többsége közepesen elégedett volt, és különböző indokok miatt tartották fejleszthetőnek szolgáltatásaikat, például a nagy tőkeigény vagy éppen folyamatban lévő beruházások miatt. A wachau borászok szintén hangsúlyozták a fejlesztés szükségességét, bár itt inkább a már meglévő magas szintű szolgáltatások finomítása és további növekedési lehetőségek kiaknázása került előtérbe.

Mindkét borvidék borászai jól felkészülteknek érezték magukat a borturisták fogadására. Etyeken hatból öt borászat jelezte, hogy megfelelően felkészült, és kettő állandó nyitvatartással, tematikus kóstolókkal várja a látogatókat. Wachauban hasonlóan pozitív volt a megítélés, szintén öt borászat érzi magát felkészültnek, bár nagyobb csoportok esetében előre bejelentkezés szükséges. A wachau borászatok turisztikai felkészültségét egyöntetűen megfelelőnek ítélték meg, míg az etyeki borászatok szerint még szükség van fejlesztésekre, különösen szálláshelyek és vendéglátási lehetőségek terén.

Az ismertség tekintetében mindkét borvidéken pozitív visszajelzéseket kaptam. Etyek esetében a borászok kiemelték Budapest közelségének előnyeit, és bár Tokajhoz vagy Villányhoz képest kevésbé ismert, az elmúlt évtized turisztikai fejlesztései jelentősen növelték a régió hírnevét. Wachau borvidékének ismertségét szintén magasnak értékelték a borászok, itt is pozitív visszajelzéseket kaptam, bár nemzetközi viszonylatban Mosel népszerűsége került előtérbe mint példa.

A turisztikai szolgáltatók közötti együttműködésben markáns különbségek mutatkoztak. Míg Etyeken a vélemények vegyesek voltak – néhány borászat szorosabb együttműködést igényelne, míg mások szerint projektalapon jól működik az együttműködés –, addig Wachauban ezt példaértékűnek tartották, a cégek és borászatok közötti kooperáció jól szervezett és hatékony.

Az etyeki borászok kritikusabban értékelték a helyi borút, az Etyeki Borút Egyesület munkáját, amelyet az elmúlt években gyengébbnek láttak. A wachau Vinea Wachau szervezetét azonban minden megkérdezett borászat megfelelőnek tartotta, bár a kommunikáció fejlesztésére itt is szükség van.

Végül, amikor a borturizmus fejlesztéséhez szükséges tényezőkről kérdeztem, mindkét csoport részletes és átgondolt válaszokat adott. Az etyeki borászok nagyobb hangsúlyt fektetnének a

közös marketingtevékenységre és infrastruktúra-fejlesztésre, mint például egy „Etyek borbusz” vagy több szálláshely kialakítása. Wachauban a helyi termékekre épülő közösségi bolt és a minőségi gasztronómiai események jelentették a legfontosabb fejlesztési irányokat.

Összességében az interjúk alapján elmondható, hogy mindkét borvidék elkötelezett a borturizmus fejlesztése mellett, bár Wachau esetében a turisztikai szolgáltatások jelenleg fejlettebbnek tűnnek, míg Etyek további növekedési lehetőségeket lát, különösen az infrastruktúra és a marketing terén.

A fogyasztói kérdőív eredményei alapján látható, hogy a borturizmus fontos szerepet játszik a borvásárlásban, a személyes tapasztalatok és borkóstolók erősen befolyásolják a vásárlási döntéseket. A válaszadók többsége rendszeresen vesz részt borturizmushoz kötődő rendezvényeken, és az utazási céljaik között a gasztronómiai élmények kiemelt szerepet kapnak.

Javaslatok

1. **Közösségi fejlesztések és együttműködés erősítése:** Az Etyek-Budai borvidéken a turizmus fellendítése érdekében szükség van a borászatok közötti szorosabb együttműködésre. Közös marketingkampányok és események szervezése, valamint az infrastruktúra fejlesztése (pl. borbusz, szálláshelyek bővítése) alapvető fontosságú lenne a borvidék vonzerejének növeléséhez.
2. **Etyek, mint márka erősítése:** Etyek önálló brandként való megjelenése elengedhetetlen a nemzetközi versenyképességhez. Az etyeki pezsgőkészítés hívószóvá tehető, amely kiemelheti a borvidéket a többi magyar borvidék közül, különösen a Budapesthez közeli fekvés kihasználásával.
3. **Turisztikai szolgáltatások fejlesztése:** Az Etyekre látogatók igényeinek kielégítése érdekében elengedhetetlen a magas színvonalú gasztronómiai szolgáltatások, szálláshelyek és alternatív szabadidős tevékenységek (pl. gyalogos túrák, kerékpározás) bővítése. A fejlesztések során a fenntarthatóság és a minőségi élmény biztosítása is központi szerepet kell, hogy kapjon.
4. **Piackutatási eredmények alkalmazása:** A borászatok számára javasolt a piackutatási eredmények figyelembevétele, különösen a fogyasztói preferenciák és a borturisták elvárásainak elemzése során. A rendszeres piackutatások alapján történő fejlesztés hatékonyabb és célzottabb szolgáltatásokat eredményezhetne.
5. **Infrastruktúra fejlesztése és elérhetőség javítása:** A jobb közlekedési kapcsolatok kiépítése Etyek és Budapest között alapvető fontosságú, hogy a borturizmusra alapozó

desztinációk könnyen elérhetővé váljanak. Emellett sofőrszolgálatok és kerékpárkölcsonzés bevezetése növelné a látogatók kényelmét és az élményt.

6. **Digitális marketing erősítése:** A szociális média jelenlét és online kommunikáció terén Etyek elmarad a modern trendektől. Egy egységes, erőteljes digitális marketing stratégia kialakítása, közös bor-applikáció fejlesztése és folyamatos tartalomgyártás elősegítheti a borturizmus fellendítését és szélesebb közönséget vonzhat.

Az előremutató lépések és fejlesztések mellett a borászok összefogása, az infrastruktúra javítása és az egyedi etyeki identitás megteremtése biztosítaná a régió sikeres jövőjét a borturizmus terén.

6. Összefoglalás

Szakdolgozatom témaválasztása azért esett az Etyek-Budai Borvidék borturizmusának vizsgálatára, mert a borturizmus, a turizmusnak egy erős lába, amely releváns és komoly jövedelemtermelő területe a turizmusnak.

A szekunder kutatásom során megvizsgáltam a vidékfejlesztés és a turizmus összefüggését, tisztáztam a definíciókat, valamint a hazai borturizmust egy aktuális reprezentatív kutatás alapján mutattam be.

Ez Etyek-Budai és a Wachau Borvidék bemutatásával folytattam a szekunder kutatást. Mindkét borvidék földrajzi elhelyezkedését, éghajlatát, talajadottságait, történelmét, szőlőtermesztési és borkészítési gyakorlatát, valamint turizmusát vizsgáltam.

A primer kutatásom során először SWOT elemzést készítettem, hogy azonosítsam Etyek és Wachau, mint turisztikai célpont borturizmus szempontú erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és fenyegetéseit. Ezt követően kérdőíves megkérdezést végeztem a fogyasztók körében, hogy megismerjem a borturizmus iránti érdeklődést és a fogyasztói szokásokat. A mélyinterjúk révén pedig helyi borászatok képviselőivel beszélgettem, hogy mélyebb betekintést nyerjek a szektor kihívásaiba és jövőbeli lehetőségeibe. Ezek a módszerek lehetővé tették, hogy átfogó és sokrétű képet alkossak az etyeki borturizmus jelenlegi helyzetéről és kilátásairól.

Célkitűzéseimet megvalósítottam:

- Feltártam az Etyek-budai borvidék etyeki körzetének borturisztikai adottságait, jelenlegi helyzetét és fejlődési lehetőségeit.
- Összehasonlításként megvizsgáltam a borturizmusáról is híres Wachau Borvidék borturisztikai adottságait, jelenlegi helyzetét.
- Fejlődési javaslatokat tettem, amellyel magasabb szintre kerülhet Etyek-budai borvidék etyeki körzetének borturisztikai vonzereje.
- Kutatási eredményeim alapján, 1 hipotézisemet igazoltnak, kettőt részben igazoltnak tekintek, míg egy hipotézist elutasítottam.

Javaslatokat tettem a közösségi fejlesztések és együttműködés erősítésére, Etyek, mint márka erősítésére, turisztikai szolgáltatások fejlesztésére, piackutatási eredmények alkalmazására, infrastruktúra fejlesztésére és elérhetőség javítására, illetve a digitális marketing erősítésére.

Irodalomjegyzék

- Austrian Wine. (2023. 09 17). Austrian Wine. Forrás: <https://www.austrianwine.com/our-wine/wine-growing-regions/niederoesterreich-lower-austria/wachau>
- Ausztria Borai. (2023). [ausztriaborai.hu](https://www.ausztriaborai.hu/Wachau). Forrás: Kis Bécs: <https://www.ausztriaborai.hu/Wachau>
- Bauer A., Berács J., Kenesei Z.- Marketing alapismeretek. (2016). Marketing alapismeretek (2016. kiad.). Budapest: Akadémiai Kiadó. doi: <https://doi.org/10.1556/9789630597364>
- Buday-Sántha, A. (2011). Agrár- és vidékpolitika. In B. S. Attila. doi:<http://doi.org/10.17649/TET.26.3.2070>
- Domain Wachau. (2023. 09 17). Forrás: <https://www.domaene-wachau.at/de/das-weingut/region-und-klima/>
- Egri és Kőszegi, I. (2016). Vidékfejlesztés jegyzet. Letöltés dátuma: 2023. 10 21, forrás: <https://oszkdk.oszk.hu/storage/00/03/17/40/dd/1/Videkfejlesztés.pdf>
- Könyves Erika in (Hajdú et al.,2009). (2015). BORTURIZMUS - BORUTAK. Debrecen: DEBRECENI EGYETEM. Letöltés dátuma: 2023. 10 12, forrás: <https://core.ac.uk/download/pdf/161034422.pdf>
- Funzine. (2022). Funzine. Forrás: <https://funzine.hu/2022/05/06/utazas/9-kihagyhatatlan-program-ha-felfedezned-a-mindig-pezsgo-etyek-videket/>
- G.Fekete, É. (2013). In G. F. Éva. Letöltés dátuma: 2023. 10 22
- Gyulavári T., Mitev A. Z., Neulinger Á., Neumann-Bódi E., Simon J., Szűcs K. (2017). A marketingkutató alapjai. (2017). In M. A.-B. Gyulavári T., A marketingkutató alapjai (2017. kiad.). Budapest: Akadémiai Kiadó. doi:<https://doi.org/10.1556/9789630598880>
- Haraszthy, P. (2024). [haraszthy.hu](https://haraszthy.hu/love/). Forrás: <https://haraszthy.hu/love/>
- Hugh, J., & Jancis, R. (2020). A bor világtalasa. London, Egyesült Királyság. Letöltés dátuma: 2023. 09 17
- Ivancsóné Horváth Zsuzsa, Darabos, F., és Csizmadia 2012. (2016). Turizmus és Innováció. Győr: SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM APÁCZAI CSERE JÁNOS KARTURIZMUS INTÉZE. Letöltés dátuma: 2023. 10 21, forrás: <https://docplayer.hu/45147040-Turizmus-es-innovacio.html>
- Jandala, C. (2016). Turizmus-ipar. Letöltés dátuma: 2023. 08 06, forrás: https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/jandala_2modul.pdf
- Kardos, Z. (2011). Turisztikai ismeretek (2011. kiad.). Keszthely. Letöltés dátuma: 2023. 07 31, forrás:

- https://dtk.tankonyvtar.hu/bitstream/handle/123456789/8154/turisztikai_ismeretek.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Kende, T. (2016). Bevezetés az Európai Unió politikáiba. Budapest: Wolters Kluwer Kft. doi:<https://doi.org/10.55413/9789632956152>.
- Lőrincz és Judit. (2017). Turizmusmarketing. Budapest: Akadémiai Kiadó. doi:<https://doi.org/10.1556/9789634540601>
- Magda R., és Marsalek , S. (2010). Vidékgazdaságtan I. - A vidékfejlesztés gazdasági folyamatai. In R. Magda, & S. Marsalek. Szaktudás Kiadó Ház. Letöltés dátuma: 2024. 02 24
- Máté, és Szabó, (2011). Turisztikai terméktervezés és fejlesztés. (M. Gábor, Szerk.) Letöltés dátuma: 2023. 10 13, forrás: Bor-és gasztronómia terméktípus: <https://eturizmus.ttk.pte.hu/szakmai-anyagok/Turisztikai%20term%c3%a9ktervez%c3%a9s%20%c3%a9s%20fejleszt%c3%a9s/book.html#d6e2126>
- Mészáros (2021). Etyek-Budai borvidék. Letöltés dátuma: 2023. 09 13, forrás: <https://bor.hu/borregio/etyek-budai-borvidek#terulete-es-elhelyezkedese>
- Mészáros, Rohály, és Nagymarosi, A. (2012). Bortankönyv, A Kárpát -medence borai. Budapest: Bormatura Kft. Letöltés dátuma: 2023. 09 23
- Michalkó G. (2016). Turizmológia. (2016). Budapest: Akadémiai Kiadó. doi:<https://doi.org/10.1556/9789630597173>
- Michalkó, G., Boros, S., Caspó, J., Happ, É., Horváth, P., Husz, A., . . . Kalmárné Rimóczi, C. (2012). Turisztikai terméktervezés és fejlesztés. Eger: Líceum Kiadó.
- Mikházi , Z., Sallay , Á., Máté , K., és Csemez , A. (2018). A borturizmus múltja, jelene és jövője az Etyek-Budai borvidéken. Letöltés dátuma: 2023. 10 13, forrás: <https://journals.lib.uni-corvinus.hu/index.php/turizmusbulletin/article/view/930/425>
- Mikházi, Z. S. (2018). A borturizmus múltja, jelene és jövője az Etyek-Budai borvidéken. Turizmus Bulletin.
- Oláh , J. (2003). A nagykállói statisztikai körzet településeinek fejlődési lehetőségei a Debrecen: Debrecen Agrártudományi centrum. Letöltés dátuma: 2024. 02 22, forrás: <https://dea.lib.unideb.hu/server/api/core/bitstreams/f1e100ef-fcda-4441-afd7-b72dd754b668/content>
- Pallás, E. I. (2016). A szőlő és borágazat helyzete, borfogyasztás, borturizmus. Gödöllő. Letöltés dátuma: 2023. 10 20, forrás: https://real-phd.mtak.hu/1322/1/Pallas_Edit_ertekezes_DOI.pdf

- Pécseli, J. (2020. március 3). Agroforum. Letöltés dátuma: 2023. 09 24, forrás: Az Etyek-Budai borvidék múltja, jelene és lehetőségei: <https://agroforum.hu/szakcikkek/szolo-bor-szakcikkek/az-etyek-budai-borvidek-multja-jelene-es-lehetosegei/>
- Poór, J. (2017). Menedzsment-tanácsadási kézikönyv (2017. kiad.). Budapest: Akadémiai kiadó. doi: <https://doi.org/10.1556/9789634540113>
- Rechnitzer, J., & Smahó, M. (2016). Területi politika. Budapest. doi:<https://doi.org/10.1556/9789630598293>
- Rohály, G., Mészáros, G., & Nagymarosi, A. (2004). Terra Benedicta- Áldott Föld. Budapest: Akó Kiadó. Forrás: 13
- Szakál, Z. (2018). A hatékony marketing – EMOK 2018 Nemzetközi Tudományos. In A globális borturizmus trendjei, jövőbeli lehetőségei. Miskolc: Miskolci Egyetem GTK Marketing és Turizmus Intézet. Letöltés dátuma: 2023. 08 06
- Tarján-Törökné Kiss, K. (2015). A borturizmusról. Debrecen: Debrecen.
- Unesco. (2023). Turisztikai együttműködés „Best OF Wachau”. Forrás: <https://www.unesco.at/en/culture/world-heritage/examples-of-good-practice/2018/tourism-cooperation-best-of-wachau>
- Várhelyi, T. (2012). Borturizmus. 2012: Líceum Kiadó.
- Vinea Wachau. (2023). Forrás: <https://www.vinea-wachau.at/das-weinbaugebiet/die-wachau>
- Watchler, I. (2000). Szőlőtermesztés és borászat műszaki fejlesztési kérdései. Gyöngyös. Forrás: <https://m2.mtmt.hu/api/publication/1963786>
- Weltkulturerbe. (2023). Weltkulturerbe. Forrás: Wachau History: <https://www.weltkulturerbe-wachau.at/en/wachau-cultural-landscape/wachau-history>
- Weltkulturerbe- Turizmus. (2023). Forrás: <https://www.weltkulturerbe-wachau.at/landwirtschaft-tourismus>

Ábrajegyzék

1. ábra Etyeki borvidék elhelyezkedése,.....	12
2. ábra Etyek, forrás: https://winesofhungary.hu/magazine/a-stones-throw-from-budapest-by-public-transport	18
3. ábra Wachau borvidék elhelyezkedése	22
4. ábra Wachau DAC minősítési rendszer,	24
5. ábra Wachau híres szőlőterületei.....	26
6. ábra Az Etyeki borvidék SWOT analízise	30
7. ábra A Wachau borvidék SWOT analízise	32
8. ábra A két borvidék közös SWOT analízise	33
9. ábra Bortermelés és bortértékesítés a borturizmusban,	35
10. ábra Bortermelés és borértékesítés a borturizmusban,.....	38
11. ábra Nemek eloszlása.....	39
12. ábra Korcsoport megoszlása.....	40
13. ábra Lakhely megoszlása	40
14. ábra Végzettség megoszlása.....	41
15. ábra Családi állapot.....	41
16. ábra Családi állapot.....	41
17. ábra Borfogyasztás gyakorisága	42
18. ábra Borra költött összeg havonta	42
19. ábra Borvásárlás célja.....	43
20. ábra Borvásárlási szokás	43
21. ábra Borvásárlás helyszíne	44
22. ábra Borfogyasztás helyszíne	44
23. ábra Borrendezvények fajtái.....	45
24. ábra Utazási cél, rövidebb üdülésre	45
25. ábra Utazási cél, hosszabb üdülés idejére	46
26. ábra Tájékozódás forrása	46
27. ábra Etyeki borfogyasztás gyakorisága.....	47
28. ábra Etyek kiválasztása	47
29. ábra Elégedettség az utazás alatt	48
30. ábra Szolgáltatások igénybevétele.....	48
31. ábra Turisztikai attrakció	49

32. ábra Étkezés fontossága	49
33. ábra Szálláslehetőség borászatnál.....	50
34. ábra Borvidékek megismerése.....	50

Táblázat

1. táblázat Célok,.....	6
2.táblázat Hipotézisek.....	6

Mellékletek

1.sz. melléklet, Termelői kérdőív

Készítem a szakdolgozatom és szeretnélek megkérni, hogy ha van egy kis időd kérlek válaszold meg a lenti kérdéseket Etyek kapcsán.

Dolgozatomban célom feltárni az Etyek-budai borvidék etyeki körzetének borturisztikai adottságait, jelenlegi helyzetét és fejlődési lehetőségeit.

Megvizsgálni, hogy az etyeki bor és az Etyek-budai borvidék etyeki körzetét, mint turisztikai célpont egyformán ismert és népszerű-e a borfogyasztók számára.

Kérlek, pár mondatban válaszolj ezekre a kérdésekre:

- 1, Hány hektáron gazdálkodik a borászat az Etyeki borvidéken?
- 2, Hány palack bort készít a borászat egy átlagos évben?
- 3, A borászat éves bevételeinek kb hány %-a származik a borturizmusból?
- 4, Hogyan értékeli a borászat aktivitását a borturizmusban? (kiváló, megfelelő, még fejlesztendő; miért?)
- 5, Mennyire készül fel a borászat a borturisták kiszolgálására?
- 6, Piackutatások eredményeit alkalmazza a szolgáltatásai kialakításakor?
- 7, Ön szerint mennyire ismert az etyeki körzetet, mint (bor)turisztikai desztináció?
- 8, Ön hogyan értékeli az etyeki körzet turisztikai felkészültségét? (kiváló, megfelelő, még fejlesztendő; miért?) Kérem, röviden indokolja!
- 9, Milyen az együttműködés a turisztikai szolgáltatók?
- 10, Hogyan értékeli a borút munkáját?
- 11, Ön szerint mire lenne szükség a magasabb minőségű borturizmus szolgáltatáshoz etyeki körzet szinten? Kérem soroljon fel néhány: „must to have – nice to have” tényezőt!
- 12, Tud-e említeni olyan nemzetközi borút / borturisztikai desztináció példát, amely tanulmányozása segítheti az etyeki borturizmus fejlődését?

2.sz melléklet, Fogyasztói kérdőív

1. Milyen gyakorisággal fogyaszt bort?

- a) Naponta
 b) Hetente többször
 c) Hetente legalább egyszer
 d) Havonta
 e) Alkalmanként

2. Borra költött összeg havonta. Válassza ki a megfelelőt!

	2000	3000	több, mint 3000
a) Otthoni fogyasztásra (Ft)	1000		
b) Ajándékba (Ft)	1000	2000 3000	több, mint 3000
c) Különleges alkalomra (Ft)	2000	4000 5000	több, mint 5000
d) Havi összesen (Ft)	1000	3000 5000	több, mint 5000

3. Milyen boros rendezvényeken szokott részt venni?

Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1= nem jellemző, 5 = nagyon jellemző

a) Borkóstolókon?	1	2	3	4	5
b) Borvacsorákon?	1	2	3	4	5
c) Borfesztiválon, szüreti napokon?	1	2	3	4	5
d) Borvásáron, árverésen, kiállításon?	1	2	3	4	5
e) Szervezett bortúrákon?	1	2	3	4	5

4. Milyen célból szokott bort vásárolni? (több válasz is jelölhető)

- a) Saját fogyasztásra ☐
 b) Család számára ☐
 c) Vendégek kínálására ☐
 d) Ajándéknak ☐
 e) Gyűjteménybe ☐

£

☐

5.) Milyen borokat szokott vásárolni? (több válasz is jelölhető)

- a) Csak magyar bort veszek
 b) Olasz ☐
 c) Német ☐
 d) Francia ☐
 e) Spanyol ☐
 f) Portugál ☐
 g) Chilei ☐

h) Egyéb, és pedig

.....

6.) Mi alapján vásárol bort?

Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1= nem jellemző, 5 = nagyon jellemző.

a) Készítési mód alapján	1	2	3	4	5
b) Szakértő ajánlására	1	2	3	4	5
c) Ismerős, családtag ajánlására	1	2	3	4	5

d) Csomagolás, Címke alapján	1	2	3	4	5
e) Étellel társítva	1	2	3	4	5
f) Borkóstoló, bemutató hatására	1	2	3	4	5

7.) Hol szokott bort vásárolni?

Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1= nem jellemző, 5 = nagyon jellemző.

a) Termelőtől (borospincében)	1	2	3	4	5
b) Borszaküzletben	1	2	3	4	5
c) Szupermarketben (pl. SPAR)	1	2	3	4	5
d) Hipermarketben (pl. AUCHAN)	1	2	3	4	5
e) Borturizmus keretében	1	2	3	4	5
f) Interneten	1	2	3	4	5
g) Diszkontáruházban	1	2	3	4	5
h) Mindegy, ahol éppen vagyok	1	2	3	4	5

8.) Hol, milyen típusú vendéglátóhelyen szokott bort fogyasztani?

Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1= nem jellemző, 5 = nagyon jellemző.

a) Étteremben	1	2	3	4	5
b) Borozóban	1	2	3	4	5
c) Kocsmában	1	2	3	4	5
d) Szórakozóhelyen, diszkóban	1	2	3	4	5
e) Büfében	1	2	3	4	5
f) Borásznál	1	2	3	4	5

9, Milyen gyakran szokott Etyeki bort fogyasztani?

Hetente

Havonta

Negyedévente

Félévente

10, Ön választaná Etyeket úticélként?

11, Milyen szempontok alapján választaná Etyeket? Választható ..

Természeti látnivalók Borok (minősége, változatossága)

Kulturális látnivalók (pl. örökség, város)

A borvidék pincészetei

A borvidéken rendezett boros esemény, borfesztivál

A borvidéken rendezett egyéb esemény, fesztivál

Új célpont megismerése Ajánlás (pl. ismerős, online blogok, fórumok)

A környékbeli éttermek, helyi ételspecialitások A borvidék ismertsége, hírneve

Kikapcsolódási lehetőségek (pl. kalandpark, állatkert)

Elérhetőség, odajutás Korábbi tapasztalat, élmény

A környékbeli szálláshelyek Infrastruktúra (pl. utak minősége, bicikliutak,...)

12, Részt venne Etyeken boros programon?

13, Részt venne pincelátogatáson?

14, Első sorban mikor tervezne boros programmal egybe kötött pihenést Etyeken?
Hétköznap/hétféje

15, Hány napot töltene el Etyeki borvidéken?

16, Milyen szolgáltatásokat venne igénybe?

vezetett pincetúra borász vagy sommelier által vezetett borkóstoló

pinceáron (a kereskedelmi árnál olcsóbban) történő vásárlás programok,

rendezvények saját étterem saját szálláshely wellness szolgáltatások különleges, kereskedelmi forgalomban nem kapható borok...

vezetett dűlőtúra organikus (öko,bio) gazdálkodásból származóborok,

ételek biciklikölcsönző

gyereksarok, játszósarok, játszótér

17.) A fogyasztó szempontjából ítélje meg a borturizmust!

Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1= nem jellemző, 5= nagyon jellemző.

a) Elményekkel gazdagít	1	2	3	4	5
b) Megismertet különböző borvidékek boraival	1	2	3	4	5
c) Javítja a borértékesítés eredményét	1	2	3	4	5
d) Lehetőséget ad barátok szerzésére	1	2	3	4	5
e) Jelentősen gazdagítja ismereteimet a szőlőről és a borról	1	2	3	4	5
f) Segíti más emberek megismerését	1	2	3	4	5
g) Kulturált szórakozást tesz lehetővé	1	2	3	4	5

18, Kérem, osztályozzon úgy, mint az iskolában: 1= nem jellemző, 5= nagyon jellemző.

a) Közvetlen borértékesítés	1	2	3	4	5
b) Munkahelyek teremtése, vállalkozásfejlesztés	1	2	3	4	5
c) Az elvándorlás megállítása/munkahelyek megtartása	1	2	3	4	5
d) Együttműködés a helyi gazdasági és civil szereplők között	1	2	3	4	5
e) Falusi turizmus fejlesztése	1	2	3	4	5
f) A hagyományok és a kulturális örökség védelme	1	2	3	4	5
g) A borkultúra népszerűsítése	1	2	3	4	5

19.) A válaszadó neme:

- a) Férfi ☐
b) Nő ☐

20.) Családi állapota:

- a) Hajadon – nőtlen ☐
b) Házass/élettársi kapcsolatban él ☐
c) Elvált ☐
d) Özvegy ☐

21.) A válaszadó életkora:

- a) 18 – 25 év ☐
- b) 26 – 40 ☐
- c) 41 – 60 ☐
- d) 60 év felett ☐

22.) A válaszadó lakóhelye:

- a) község ☐
- b) város ☐
- c) Budapest ☐

23.) A válaszadó végzettsége:

- a) Általános iskola ☐
- b) Szakiskola, szakmunkásképző ☐
- c) Érettségi ☐
- d) Főiskola, egyetem ☐

24.) Életszínvonala:

- a) Átlag alatti ☐
- b) Átlagos ☐
- c) Átlag feletti ☐

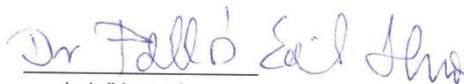
NYILATKOZAT

Takács Bernadett (név) (hallgató Neptun azonosítója: KZZ43K) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*2}

Kelt: Gyöngyös, 2024. év _október hó _25. nap
október

belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat¹ nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: TARÁCS BERNABETT
A Hallgató Neptun kódja: K21 U3W
A dolgozat címe: BORTURIZMUS VIZSGÁLATA AZ EGYEK-BUDAI ÉS VACCHAI ZÖLŐ
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: VIDÉKFEJLESZTÉSI ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁG-INTÉZET
A konzulens tanszékének a neve: FENNTARTHATÓ TURIZMUS TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

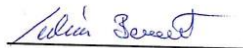
A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: 2024 év 10 hó 31 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.